

One stop shop for all your taxi needs

The Friendly Group Ltd. Chelsea Taxi Brokers

Address: 287 10 AVE 2nd Floor, New York NY 10001 We are here at your service to

Ph: 212-947-9833, 212-695-0601 sell and buy or insure

40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

*Ask us about Purchase or new buyer and financing.

medallions and we are in business to help our Punjabi Community since last 40 years.

All types of insurance
* Medallion transfers * Accident claims * Taxi Stand Facility available

ਟੈਕਸੀ ਮਡਾਲੀਅਨ ਖਰੀਦਣ, ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਲੈਣ ਜਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਸਾਡਾ ਸੁਝਾਵਨ ਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਸਟਾਫ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ।

Twenty-Fifth Year of Publication

ਨਿਊਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

Email: punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 26, Issue 34; August 23, 2025

20451 N. Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਟਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਚੁੱਕੇਗਾ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ 50 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਮਿਸ਼ਨ ਮੋਡ 'ਚ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਜੀਐੱਸਟੀ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਨੇ ਅਗਲੇ 100 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਚ ਚੀਨ ਨਾਲ ਵਪਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਨਾ, ਈ-ਕਾਮਰਸ ਐਕਸਪੋਰਟ ਹੱਥ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ,

ਚਮਤਾ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨਿਯਮ 'ਚ ਛੋਟ, ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਨੂੰ ਟੈਕਸ 'ਚ ਹੋਰ ਛੋਟ, ਤੰਬਾਕੂ ਤੇ ਫਾਰਮਾ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣਾ ਤੇ

ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪੋਰਟਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਅਗਲੇ 100 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਜੀ. ਐੱਸ. ਟੀ. ਦਾ ਨਵਾਂ ਵਰਜ਼ਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਨੀਤੀ ਆਯੋਗ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਰਕਾਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੀਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ 'ਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਚੀਨ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਕਰਨਾ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚੀਨ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਔਖੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ ਨਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ: ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਅਜਨਾਲਾ: ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਹਿੱਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਤਹਿਤ ਸਥਾਨਕ ਕਸਬਾ ਵਿਖੇ ਟਕਸਾਲੀ ਅਕਾਲੀ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਭਰਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਉਪਰੰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਜਥੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ। ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਖੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਹੜੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ 'ਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜਾਂਗੇ। ਏ.ਆਈ. ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ

ਗਲਤ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏ.ਆਈ. ਦਾ ਬਹੁਤ ਗਲਤ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਨੈਤਿਕਤਾ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ

ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣਗੇ, ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਜਥੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ।

ਸਮੇਤ ਆਈਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਹਰਬੰਸ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਸੁਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਭਾਰਤ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੂਸ ਤੋਂ ਤੇਲ ਖ਼ਰੀਦਣ ਬਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੀਟਰ ਨਵਾਰੋ ਦੀ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਭਾਰਤ, ਰੂਸ ਤੇ ਚੀਨ ਨਵੀਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਇਬਾਰਤ ਲਿਖਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਰਿਫ਼ ਤੇ ਬਦਲਦੀ ਆਲਮੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੀਕਰਨ ਨਵੇਂ ਪੱਧਰ

ਫਾਈਲ ਤਸਵੀਰ

'ਤੇ ਪੁੱਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲੜੀ 'ਚ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਾਂਗ ਯੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਯਾਤਰਾ

ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਸਬੰਧਾਂ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤੇਲ ਖ਼ਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਰੂਸ ਤੋਂ ਤੇਲ ਨਾ ਖ਼ਰੀਦੇ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਨੇ ਵਾਂਗ ਯੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

EXTRA \$50 OFF

With PROMO CODE: FLY50

Travelopod
Memorable Vacations. Unbeatable Prices.

ਦਿੱਡੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲੈਣ ਵਸਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ

SALE \$350 OFF DISCOUNTED FLIGHTS TO INDIA

Call Now: 1-800-674-3868
For Special Sale Fares

HURRRY! Book Now & Save Big on Your Flights to India!

5 Star Ratings & 24x7 Service

Corporate NMLS# 48434
AZ License# BK-0745946

Sistar Mortgage
A Nationwide Lender

Balbir (Bill) Grewal
MORTGAGE LOAN OFFICER
NMLS# 353442

Over 2 Decades of experience providing high level servicing for new and experienced borrowers!

Residential and Commercial Loans
Available in Most States!

Special loan programs for:

- Jumbo Loans
- Self Employed and with a work permit
- Business loans with or without property

(734) 330-8859

balbir.grewal@sistarmortgage.com
balbirgrewal.sistarmortgage.com
https://www.nmlsconsumeraccess.org

ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ

ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਵਜੋਂ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਸਦਕਾ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਆਲੋਚਕ ਵਜੋਂ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਾਏ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਧਾਲੀਵਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਖੋਜ, ਸਾਹਿਤਕ ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ

ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਸਾਹਿਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ

ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆਏ ਗਏ ਨਵੇਂ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਕਾਰਨ, ਪੇਂਡੂ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸੀਮਾਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵਧੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਵਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਣਾਅ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ 'ਗੌਰਵਮਈ ਅਹਿਸਾਸ ਦੇ ਛਿਣ' ਐਲਾਨਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੇਖਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਹੀ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਸੈਟ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੇਖਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵੀ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਅਹਿਮ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਗੌਰਵਮਈ ਥਾਪਤਾ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ 'ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡ' ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ।
ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਇਹ

ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਅਧਿਆਪਨ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ 45 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 48 ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕਈ ਖੋਜ ਪੁੱਜੈਕਟ ਅਤੇ ਪੇਪਰ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ

ਕਵਿਤਾ, ਛੋਟੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਵਾਰਤਕ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤਾਂ ਦੀਆਂ 8 ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਜਿਵੇਂ 'ਆਟ, ਐਡਮ ਅਤੇ ਈਵ', 'ਓਪਰੀ ਹਵਾ', 'ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ' ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ

ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਨਿਊਯਾਰਕ: ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਅਮਰੀਕ ਗਾਫਿਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਰੀ ਪਤਨੀ ਅੰਜੂ ਰੱਤੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਐਲਮਾਟ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਡਾਕਟਰ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ ਹੋਰਾਂ ਦੀ

ਅਤੇ ਮਨਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਨ ਕਰ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕੀਤਾ।
ਅਗਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵ-ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾਵਲ 'ਰਹੱਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮਹੱਲ ਦਾ' ਦੀ ਸਿਰਜਣ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਭਾਵ-

ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਬੰਗਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੰਜਰ-ਕਸ਼ੀ ਏਨੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਗਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸਿਖਰ ਰੀਟਾ ਕੋਹਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੈਂ ਤੇ' ਸਭ ਪਿਆਰ ਕੀਆ ਕਰਤੇ

ਸਦਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਾਂਤ ਉੱਪਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰਾ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਸਨ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ ਡਾਕਟਰ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ ਨੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕ ਗਾਫਿਲ ਨੇ ਹਰਦਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਗਾਇਕ ਮੇਸ਼ੀ ਬੰਗਤ ਦਾ ਤੁਆਰਫ਼ ਕਰਵਾਇਆ ਤੇ ਗਜ਼ਲ-ਗਾਇਨ ਵਾਸਤੇ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੇਸ਼ੀ ਬੰਗਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੀਲੀ ਤੇ ਪੁਰਸੋਜ਼ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ, ਅਮਰੀਕ ਗਾਫਿਲ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ ਦਾ ਕਲਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਅਸ਼ਮੀਤ ਕੌਰ

ਪੂਰਤ ਲੇਖ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ। ਮਨਮੋਹਨ ਪੂਨੀ ਨੇ 15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਮੰਗਤ ਰਾਮ ਪਾਸਲਾ ਦੀ ਨਜ਼ਮ ਵੀ ਸੁਣਾਈ।

ਅਗਲਾ ਦੌਰ ਸੰਜੀਦਾ ਕਾਵਿਕ ਮਾਹੌਲ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰਾ, ਡਾ. ਸ਼ਸ਼ੀ ਕਾਂਤ ਉੱਪਲ, ਅਮਰੀਕ ਗਾਫਿਲ, ਡਾਕਟਰ ਰਾਮਜੀ ਦਾਸ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ ਭੱਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਉਰਦੂ-ਪੰਜਾਬੀ ਗਜ਼ਲਾਂ ਤੇ ਨਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਅੰਜੂ ਰੱਤੀ ਨੇ ਨਜ਼ਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਵਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬੰਗਾ ਬਾਰੇ ਲਲਿਤ ਨਿਬੰਧ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ

ਹੈ" ਰਚਨਾ ਦੀ ਦਿਲ-ਖਿਚਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸੀ।

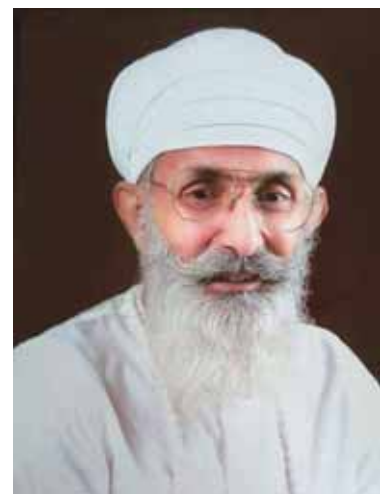
ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਉੱਭੀ, ਸ਼ੀਲਾ ਰਾਣੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਤਿਲਕ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨੀਕੇਤ ਪ੍ਰਾਸਰ, ਅਕਸ਼ਿਤਾ ਪ੍ਰਾਸਰ, ਜੱਗਾ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ, ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਜੂਡੀ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਨਵਰੀਤ ਕੌਰ, ਹਰਸੀਰਤ ਕੌਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਅਮਰੀਕ ਗਾਫਿਲ ਨੇ ਆਏ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤੀ-ਭੋਜ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਰੀਕ ਗਾਫਿਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਅਜੋਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਿਉਂ?

ਅਜੋਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤੇ ਸੰਯਮੀ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸਨ। ਭਾਵੇਂ ਅਜੋਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਅਨੇਕ ਡਿਗਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰਾ ਹੈ। ਪਰੰਤੂ, ਸੰਯਮ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ, ਮਾਨਸਿਕ ਸੁਖ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦੇ।

ਸਿਹਤਮੰਦ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਭੋਜਨ ਖਾਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਸਨ ਸਗੋਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨਚਿਤ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਖਾਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰਾ ਕਾਬੂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਰਸਨਾ ਦੇ ਸਵਾਦ ਦੇ ਇੰਨੇ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿੰਨੇ ਅਜੋਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਰਸਨਾ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣਾ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਰਸਨਾ ਦੇ ਵੱਸ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੀ ਅਜੋਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਚਿਪਸ, ਚਾਕਲੇਟ, ਪੀਜ਼ਾ, ਬਰਗਰ, ਨੂਡਲਜ਼, ਕੋਲਡ ਡ੍ਰਿੰਕਸ, ਸਮੋਸੇ, ਟਿੱਕੀਆਂ, ਮਠਿਆਈਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਤਸੁਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਫਲ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਦੁੱਧ, ਘਿਉ,

ਡਾਕਟਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ

ਬਾਦਾਮ, ਕਾਜੂ ਵਰਗੀਆਂ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਅਤੇ ਸਵਸਥ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਵੇਂ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਹਨ ਪਰ ਸੰਯਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਿਹਤ, ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਬਣਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ: ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਇੰਟਰਨੈਟ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ ਪਰ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਵਸਤੂਆਂ ਵਰਤਣ ਲਈ ਸਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੁਰੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼

ਸਰੀ (ਰੁਪਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਰੂਪੀ): ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਬੈਠਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ, ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਲੇਖਕ (ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼) ਦੇ ਰਚੇਤਾ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਭਰਦੇ ਸ਼ਾਇਰ ਵੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੁਰੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਸਵੇਰਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ' (ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਕੱਤਰ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ,

ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਵੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੁਰੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ

ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋਏ।

ਪੁਸਤਕ 'ਸਵੇਰਾ ਦੂਰ ਨਹੀਂ' ਬਾਰੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਨੇ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ।

ਉਪਰੰਤ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ, ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਤਾੜੀਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕ

ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੁਰੀ ਨੇ ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਰਨ ਵਿਰਦੀ, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ, ਡਾ: ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ, ਕੁਵਿੰਦਰ ਚਾਂਦ ਅਤੇ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਧੋਪੁਰੀ ਨੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਤਰਨੁਮ ਵਿਚ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਕੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਸੁਰਮਈ ਬਣਾਇਆ। ਕਈ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਧੋ ਪੁਰੀ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਟ, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ), ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਲੋਲੂ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਲਾ, ਡਾ: ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਖੋਸਾ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਲਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਵੀਤ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪੁਰੀ ਨੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸਮੇਟਿਆ।

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਮਨਾਇਆ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ

ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੇ ਲਹਿਰਾਇਆ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਭਾਸ਼ਾ ਭਵਨ ਵਿਖੇ 79ਵਾਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੰਟੀ ਤੇ ਈਸ਼ਾ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਪਾਰਕ 'ਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਇਕੱਤਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗਾਣਾ ਗਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ 'ਚ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਭਰਤਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਪੱਖ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਮਾਰਦੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਲਾਮ ਕਿਉਂ ਹੋਏ ਸੀ? ਇਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਜ੍ਹਾ ਸਾਡੀ ਬੇਇਤਫ਼ਾਕੀ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਸਵਾਰਥ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੁਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਅਸਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਰਵੱਈਏ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਭੱਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੋੜ ਹੈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝੀਏ ਤੇ ਨਿਭਾਈਏ। ਅਖੀਰ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ

'ਕਿਉਂਕਿ ਚਿਤੀ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ..' ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਮਾਣਨ ਲਈ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਆਦਮੀ ਬਣਨਾ ਸਿੱਖੀਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਖੋਜ ਅਫ਼ਸਰ ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਸੁੱਖੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਰੁਤਬਿਆਂ ਸਦਕਾ ਹਾਊਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ।

ਸੀਨੀਅਰ ਸਹਾਇਕ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ 'ਦੇ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ..' ਰਾਹੀਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਫੈਲੀਆਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਵਰਗ ਵੰਡ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੀਤਾ। ਖੋਜ ਅਫ਼ਸਰ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਚਾਰ ਪਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਖੋਜ ਅਫ਼ਸਰ ਡਾ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਗੁੰਮਨਾਮ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਲੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ, ਚੰਦਨਦੀਪ ਕੌਰ ਤੇ ਆਲੋਕ ਚਾਵਲਾ, ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਰਾਬੀਆ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜ਼ਫਰ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਕੌਮੀ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬੰਟੀ ਤੇ ਈਸ਼ਾ।

GoldenKey
LENDING

Grow your business with our Strategic

COMERCIAL LOAN SOLUTIONS

Partner with us for expert guidance and support

Contact Us at
317-620-4100
www.goldenkeylending.com

We speak your Language
English • ਪੰਜਾਬੀ • ਹਿੰਦੀ • اردو

325 S. College Avenue, Indianapolis, Indiana 46202

NMLS 147421

Matrimonials

ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Looking for a well-educated and professional Jat Sikh match, preferably a citizen or green card holder, for a 30 years, 5'3" tall, US-based H-1B visa holder, M.Sc. Computer Science professional girl. Currently working as a Data Scientist in an MNC. Family well settled in India. Elder brother green card in USA. Serious inquiries, please contact +1-224-584-8673 (father) or +1-317-500-0470 (brother). Email: nsinghsar@gmail.com

34-37

Ramgarhia Sikh family seeking a suitable match for their Doctor daughter, 30, 5'6". MBBS (Silver Medalist) from India. Presently in first year of fellowship after Residency (internal medicine) in USA. Father retired as Colonel from Indian Army. Mother working as Lecturer. Caste no bar. Contact us at: +91 9471004633 and +1 (570) 880-0136.

ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

Jat Sikh parents seek U.S. born match for their U.S. born son, 28 years, 6" tall, vegetarian, non-drinker, living in a joint family setting in Chicago. He has a Bachelor's degree and is working as an analyst. Caste no bar. Preference to medical field or working stable job. Please contact us at 773-442-2143 if interested.

34-37

Sikh family seeking a suitable match for their 6'1", 30 year old son, born and raised in the US, and currently a third-year Internal Medicine resident. He is family oriented, and values our cultural traditions who enjoys being physically active, spending time with family and friends as well as traveling. We are looking for a smart and kind girl, born and raised in the US or Canada, who is also professional and shares similar values and is ready to build a life together with our son and is open to living in California. Family is well educated and settled in California for a long time. Contact: Harjit Kaur @ 925-225-1400

34-37

Seeking an educated and professional match (American citizen or Permanent Resident) for a 1992-born in Punjab boy (Ramdasia and others), 5'8" Education: B.Tech, MBA(IIT Delhi), MS in Business Analytics (University of Colorado). Currently working as a Business Analyst in Chicago, USA. Belongs to a well-educated and reputed family. Caste No bar. Please contact at +91-7589242016 (Whatsapp) or +1-7204996020.

32-35

Ramgarhia Sikh family seeking a suitable match for their son, 28, 5'11", with a Bachelor's degree. Currently residing in the USA with his family. The prospective bride should be from the USA, vegetarian, and willing to live in a joint family. Contact: at: 630-283-7423 or Email: kaur082024@gmail.com

32-35

Jatt Sikh Shergill family seeking an equally qualified USA citizen match for their, 28, 6'1" son. He has done B.E. Electrical from PU Chandigarh (PEC) and working as a senior analyst at United Airline Gurgaon. He has 10 years USA visitor visa and comes USA frequently through company. Elder brother is married and doing business in the USA. Mother is a central govt. employee in Chandigarh. Residence is at Mohali. Interested please call us at: 317-430-6545 or email at csahi1949@gmail.com

31-34

Ramgarhia Family seeks a suitable match for their USA Born and Raised 30 year 5'6.5" Gursikh Boy, PhD. Girl should be Gursikh and educated. Caste no bar. If you are interested please call us at 224-422-4773.

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਕਰਾ ਕੇ ਥੱਕ ਚੁੱਕੇ ਹੋ?
ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ, ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਜ਼ਮਾ ਕੇ ਦੇਖੋ

Gurdip Singh Sandhu DHMS, BAMS
HOMEOPATHIC NATURAL MEDICINES

When Tired of all Treatments, For any Disease,
At any Age, Try Alternative Treatment

Gurdip Singh Sandhu

Homeopathic Ayurvedic
Consultant/Physician Since
1973
DHMS-Gold medalist,
Ex-Prof, Principal, &
CMO Medical
Colleges/Hospitals in
India

Ph: (408) 687-1899
(925) 557-9093

Email: Homeomdicine@yahoo.com
Website: www.Homeopathyatoz.com
7021 Village Parkway, Dublin, CA 94568
Practice under provision of Act S8_577
State of CA

UMA TRAVELS

2541 W. Devon Ave.,
Chicago, IL 60659

For Delhi Amritsar-Bombay Ahmedabad, Hyderabad-Madras

Call For Special Sale Fares

Call: 773-338-5603

ਸੀ.ਪੀ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਚੰਦਰਪੁਰਮ ਪੋਨੂਸਾਮੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਐਨਡੀਏ ਵੱਲੋਂ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਬੈਠਕ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ। ਸੰਸਦੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਬੈਠਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇਪੀ ਨੰਡਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਲਾ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ ਦਾ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ 'ਚ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ 'ਚ ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਮੋਦੀ ਨੇ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ ਨੂੰ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਕਿਰਪਾਨਧਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਭਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਰਪੰਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ 15 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਨ ਪਹਿਨਣ ਕਾਰਨ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪਿੰਡ ਕਲਸਾਣਾ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਪਿਆਨ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਲ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਫ਼ਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਠੋਸ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਵੱਛਤਾ 'ਚ ਮਿਸ਼ਾਲੀ ਕੰਮ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਪਰੇਡ ਦੇਖਣ ਲਈ

ਵੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਵਜੋਂ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੁਰਪਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗੇਟ ਨੰਬਰ 5 'ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਪਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਰਪਾਨ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪੰਜ ਕਕਾਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਛੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਧਰਮ ਕਿਰਪਾਨ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਗੁਰਪਿਆਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ।

ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਵੋਟ ਚੋਰੀ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਆਂਗੇ ਸਫ਼ਲ: ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ

‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਵਲੋਂ ‘ਵੋਟਰ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾਤਰਾ’ ਸ਼ੁਰੂ

ਸਾਸਾਰਾਮ (ਬਿਹਾਰ): ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਭਾਜਪਾ 'ਤੇ ਚੋਣਾਂ 'ਚੋਰੀ' ਦੇ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਵਲੋਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ‘ਵੋਟਰ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾਤਰਾ’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਆਰ. ਜੇ. ਡੀ.ਏ ਤੇਜਸਵੀ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਸਾਰਾਮ ਦੀ ਬਿਆਡਾ ਗਰਾਉਂਡ ਤੋਂ 1300 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜੋ 16 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ 1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਟਨਾ 'ਚ ਇੱਕ ਰੈਲੀ ਨਾਲ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

‘ਐਕਸ’ ‘ਤੇ ਪੋਸਟ 'ਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 16 ਦਿਨ, 20 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ, 1300 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ‘ਵੋਟਰ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾਤਰਾ’ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ‘ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਵੋਟ’ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਹੁਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ 'ਚੋਰੀ' ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ‘ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੀਬਰ ਸੋਧ’

(ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ.) ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਰ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਹਟਾ ਕੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚੋਰੀ' ਕਰਨ ਦੀ ‘ਸਾਜ਼ਿਸ਼’ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗਾ। ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਭਾਜਪਾ) ਦੀ ਆਖਰੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਚੋਣਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲਈ

ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਜੋੜਨ ਦੀ ਹੈ।

ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇਣਗੇ। ਗਰੀਬਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਵੋਟ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਿਕਅਰਜੁਨ ਖੜਗੇ, ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਮੁਖੀ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਬਿਹਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਭੇਜਸਵੀ ਯਾਦਵ ਆਦਿ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ: ਖੜਗੇ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਸਾਸਾਰਾਮ 'ਚ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਿਕਅਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ‘ਖਤਰਨਾਕ’ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ‘ਏਜੰਟ’ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ‘ਖਤਰਾ’ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਖੜਗੇ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਉਸ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ 'ਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ 1 ਕਰੋੜ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਗੱਠਜੋੜ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵਾਂਗੇ: ਲਾਲੂ

ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਐਨ. ਡੀ. ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸਾਸਾਰਾਮ 'ਚ ‘ਵੋਟਰ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾਤਰਾ’ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਰ.ਜੇ.ਡੀ. ਸੁਪਰੀਮੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ‘ਇੰਡੀਆ’ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਰਾਜ ‘ਚੋਂ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਨਾ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਧੀਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਾਤੀ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਪਿਕਨਿਕ ਮਨਾਉਣ ਆਏ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਗੋਲੀ; 7 ਦੀ ਮੌਤ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਸੂਬੇ 'ਚ ਪਿਕਨਿਕ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ

ਰਹੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀਆਂ ਨੇ ਘਾਤ ਲਗਾ ਕੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਰ

ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਹਮਲੇ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 7 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਇੱਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀੜਤਾਂ 'ਤੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਕੋਹਾਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉਪਨਗਰ ਰੋਗੀ ਸ਼ਿਨੋ ਖੇਲ 'ਚ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਟਾਂਡਾ ਡੈਮ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਖਾਰਾ ਘਾਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਾਈ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

All International Channels

MR IPTV

"Entertainment" is his middle name!

THE ULTIMATE IPTV SERVICES

- *Live TV
- *Movies
- *Bollywood/Hollywood Movies
- *Web Series

- *4K Channels
- *Documentaries
- *Music

- *Sports
- *PPV
- *Local Channels

ਆਈ ਪੀ ਟੀ ਵੀ ਲਾਓ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਘਰ ਬੈਠੇ ਦੇਖੋ!

CALL OR TEXT BOBBY: +1-909-278-7147

“ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਜਿਨਾਹ, ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਦੇਸ਼ੀ”

‘ਵੰਡ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ’ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਡਿਊਲ ‘ਚ ਦਾਅਵਾ

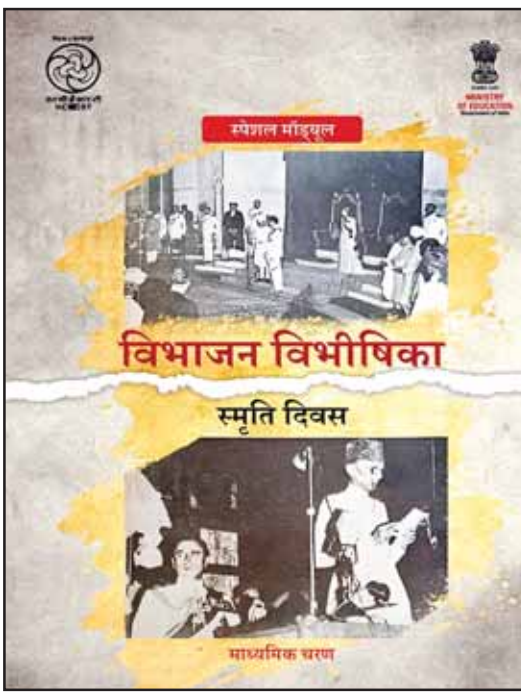
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:ਕੌਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਖੋਜ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੌਂਸਲ (ਐੱਨ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ.) ਨੇ “ਵੰਡ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ” ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਡਿਊਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ

ਲਈ ਮੁਹਿੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ, ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਵਾਇਸਰਾਏ ਲਾਰਡ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐੱਨਸੀਈਆਰਟੀ ਨੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਮੌਡਿਊਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹਨ - ਇੱਕ ਕਲਾਸ 6ਵੀਂ ਤੋਂ

8ਵੀਂ (ਮਿਡਲ ਸਟੇਜ) ਲਈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਲਾਸ 9ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ (ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਟੇਜ) ਲਈ। ਇਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਰੋਤ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮਤ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ, ਪੋਸਟਰਾਂ, ਚਰਚਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬਹਿਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਮੌਡਿਊਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ 2021 ਦੇ ਉਸ ਸੁਨੇਹੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮੌਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਲਈ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦੇਸ਼, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਦਦ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਭਾਰਤ ‘ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੌਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, “ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਗਲਤ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਈ। ਭਾਰਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨੇ 1940 ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ‘ਚ ਇੱਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ।

“ਵੰਡ ਦੇ ਦੇਸ਼ੀ” ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਐੱਨ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ ਦੇ ਮੌਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, “ਅੰਤ ਵਿੱਚ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਲਈ ਤਿੰਨ ਤੱਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ: ਜਿਨਾਹ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਦੂਜਾ ਤੱਤ ਕਾਂਗਰਸ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਤੀਜਾ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਇੱਕ ਵੰਡੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਦੇਸ਼ੀ ਸਾਥਿਤ ਹੋਇਆ।” ਮੌਡਿਊਲ ‘ਚ ਜਿਨਾਹ ਨੂੰ

ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸਰਦਾਰ ਵੱਲਭਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਸਫੋਟਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਰੁਖ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੰਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਨ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਮੌਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, “ਤਤਕਾਲੀ ਵਾਇਸਰਾਏ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਨੇ ਸੱਤਾ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਜੂਨ 1948 ਤੋਂ ਅਗਸਤ 1947 ਤੱਕ ਐਡਵਾਂਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਵੰਡ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਵੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰ ਰੈਡਕਲਿਫ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪੰਜ ਹਫ਼ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਵੀ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ। ਅਜਿਹੀ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਸੀ।”

ਟਾਈਟਲਰ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ‘ਤੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਲਜ਼ਮ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਫਸੋਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ‘ਤੇ ਵੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਨਾਲ ਤਸਵੀਰ ਖੂਬ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਗਦੀਸ਼ ਟਾਈਟਲਰ ਵਾਂਗ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਕਸਰ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨਾਲ ਵੀ ਸਟੇਜਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਕਦੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ-ਕਾਲਕਾ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ

ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤੇ ਉਹ ਇਨਸਾਫ਼ ਲੈਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਡਟ ਕੇ ਲੜਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ‘ਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ: ਬਲੀਏਵਾਲ

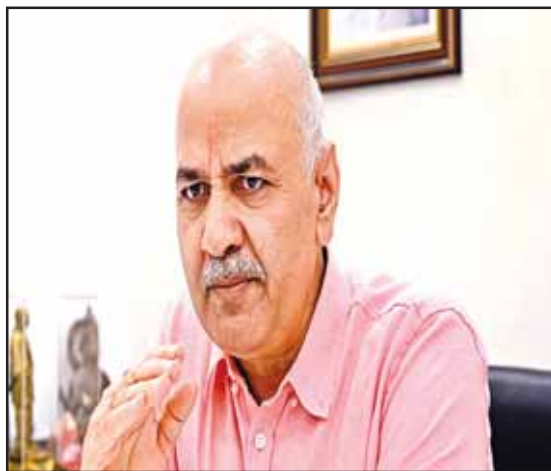
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ:ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਲੀਏਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ 4 ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦੇਸ਼ੀ ਜਗਦੀਸ਼

ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਮੁੜ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ‘ਤੇ ਟਾਈਟਲਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦਫ਼ਤਰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਖ਼ੁਦ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਟਾਈਟਲਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਚੁੱਪੀ ਵੀ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖ ਹਮਾਇਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ‘ਤੇ ਸੋਧੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ:ਕੌਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਖੋਜ ਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾ (ਐੱਨ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ.) ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਡਿਊਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ‘ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਸੋਧੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਪਵਨ ਖੇੜਾ ਨੇ ਇਸ ਮੌਡਿਊਲ ਨੂੰ ਸਾਤਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੌਡਿਊਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਸਭਾ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ‘ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਖੇੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿਓ। ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਸਭਾ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੇ ਗਠਨ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਲਨਾਇਕ ਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ 25 ਸਾਲਾ ਤੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਸੂਸੀ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਜਾਸੂਸੀ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਿਨਾਹ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਇਸ ਦਾ ਸੀ।” ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਪੁਨਾਵਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਨੂੰ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਐੱਨਸੀਈਆਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਡਿਊਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਵੰਡ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਸੀ। ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਤੇ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸੀ। ਵੰਡ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੱਤਾ ਦੇ ਲਾਲਚ, ਤੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਸਨ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਹਾਂ।” ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਏ.ਆਈ.ਐਸ.ਆਈ.ਐਸ. ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਸਦੁਦੀਨ ਓਵਾਇਸੀ ਨੇ ਐੱਨ.ਸੀ.ਈ.ਆਰ.ਟੀ. ਵਿੱਚ ਸ਼ਮਸੁਲ ਇਸਲਾਮ ਦੀ ਕਿਤਾਬ “ਮੁਸਲਿਮ ਅਗੇਸਟ ਪਾਰਟੀਸ਼ਨ” ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਗਰਮਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ:ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ-2027 ਸੰਬੰਧੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ

ਸੁਖਬੀਰ ਵੱਲੋਂ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ‘ਆਪ’ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਚੰਗਾ ਮਾਤਾ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਧਮਕੀ ਲਈ ਸਿਸੋਦੀਆ ਦੇ ਅਗਲੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ‘ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ: ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਆਪ’ ਆਗੂ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਹਰ ਹੱਥਕੰਡਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਪੰਗਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮੁਗਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਧੱਕਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ‘ਆਪ’ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਲਈ ਮੋੜਵਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੇ।

ਮਗਰੋਂ ਸਿਆਸਤ ਗਰਮਾ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਜਪਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ‘ਆਪ’ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ 13 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਵਿੱਗ ਵੱਲੋਂ 2027 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਰਵਾਈ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਸਾਮ, ਦਾਮ, ਦੰਡ, ਭੋਦ, ਝੂਠ, ਲਤਾਈ, ਝਗੜਾ ਸਮੇਤ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹੋ।

Punjab Times

Established in 2000
25th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018
Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email: punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

Founder Editor:
Amolak Singh Jammu
Managing Editor
Jaspreet Kaur
Editor

Lakhvinder S. Johal
Astt. Editor
Amrit Pal Kaur

Photographer
Kamaljit Singh Viridi
Ph. 847-502-2703

Our Columnists
Gurbakhsh Singh Bhandal
Buta Singh
Tarlochan Singh Dupalpur
Correspondents
California
Ashok Bhaura
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Postmaster: Please send
address changes to Punjab Times,
20451 N. Plum Grove Rd., Palatine,
IL 60074

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky, Kansas.

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 130 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ
ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ
ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ
ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ
ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ
ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ
ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ
ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claim made in the
advertisement published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਪੁਤਿਨ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ

ਅਲਾਸਕਾ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰੂਸ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਯੂਕਰੇਨ 'ਚ ਜੰਗ
ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ
ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਲਬਾਤ ਬਾਰੇ
ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ। ਪੁਤਿਨ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨਾਲ
ਅਲਾਸਕਾ 'ਚ ਹੋਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜੋ
ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋ
ਗਈ, ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ
ਕੀਤੀ। ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਭਾਰਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਯੂਕਰੇਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ
ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਹੱਲ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ
ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਸਾਰੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ
ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟ 'ਚ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ
ਕਿ 'ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪੁਤਿਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਫੋਨ ਕਾਲ ਅਤੇ ਅਲਾਸਕਾ 'ਚ ਟਰੰਪ ਨਾਲ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲੀਆ ਬੈਠਕ ਬਾਰੇ 'ਚ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ' ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ
ਦਫਤਰ (ਪੀ.ਐਮ.ਓ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਤਿਨ ਨੇ

ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ
ਕੀਤੇ। ਪੁਤਿਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਜ਼ਰੀਏ ਜੰਗ
ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਹੱਲ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਰੁਖ
ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ
ਇਸ ਸੰਬੰਧ 'ਚ ਸਾਰੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ
ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੀ.ਐਮ.ਓ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ
ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਰੂਸ ਵਿਚਾਲੇ ਰਣਨੀਤਕ
ਭਾਈਵਾਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ
ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ
ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਸੁਰ...

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਕ
ਸਪਸ਼ਟ ਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਸੀ ਸਨਮਾਨ, ਆਪਸੀ
ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ
'ਤੇ ਤੈਣ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ
ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ
ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ 'ਚ ਐਲ.
ਏ.ਸੀ. 'ਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਤਣਾਅ ਘੱਟ
ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੀ
ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ।

ਵਾਂਗ ਯੀ ਨਾਲ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਬੈਠਕ 'ਚ
ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਜੈਸ਼ਕੰਤ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ
ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਮੁੱਦੇ ਦਾ
ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ
'ਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਮਾਂ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ

2020 'ਚ ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਦੇ
ਖੇਤਰ 'ਚ ਚੀਨੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੇ
ਘੁਸਪੈਠ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ
ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ ਕਾਫੀ ਤਣਾਅ
ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ
ਅਕਤੂਬਰ 2024 'ਚ ਪੀਐੱਮ
ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਤੇ ਚੀਨੀ
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਦੀ
ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ।

ਜੈਸ਼ਕੰਤ ਨੇ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ
ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਰਤ ਲਈ ਬਹੁਤ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਦੱਸਿਆ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ
ਰਾਹੀਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ
ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ 'ਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਚੀਨ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਿਆ
ਹੈ। ਪਹਿਲਗਾਮ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਟੀਆਰਐੱਫ ਨੂੰ
ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸਮੂਹ
ਐਲਾਨਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਦੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਨੂੰ...

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਚੀਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼
ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਰ ਹੀ
ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਚੀਨ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਚੀਨ ਦਾ ਦੌਰਾ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਦਲਦੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚ
ਚੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲੀ
ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਚ ਹੀ ਖਪਤਕਾਰ
ਵਸਤੂ, ਨਵੀਨੀਕਰਨੀ ਉਰਜਾ ਜਿਵੇਂ ਸਾਧਾਰਨ
ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼
ਪ੍ਰਸਤਾਵ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਪਰ, ਰਣਨੀਤਕ ਸੈਕਟਰ 'ਚ ਚੀਨ ਦੀਆਂ
ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ
ਖੁੱਲ੍ਹੇਗਾ। ਚੀਨ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਜੁੜੇ
ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਵਿੱਲ ਦੇ ਕੇ ਭਾਰਤ ਚੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ
'ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ
ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਣਜ ਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ
ਮੰਤਰੀ ਪੀਯੂਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਅਗਲੇ 100 ਦਿਨਾਂ
'ਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਬਦਲਾਵਾਂ
ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ
ਨਾਲ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ। ਗੋਇਲ
ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ

ਆਰਥਿਕ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਲੇ
100 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਸਰਕਾਰ ਈਜ਼ ਆਫ ਡੂਇੰਗ ਬਿਜ਼ਨਸ ਤੇ ਈਜ਼
ਆਫ ਲਿਵਿੰਗ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ
ਚੁੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮੂਹਿਕ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੰਕਲਪ
ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ 100 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਅਸੀਂ 15
ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ
ਗਏ ਸੱਦੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਿਸਦਾ ਮਕਸਦ
ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ,
ਛੇਤੀ ਹੀ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਐਕਸਪੋਰਟ ਹੱਥ ਦੀ
ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਬਰਾਮਦ
ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਵੈਸੇ ਹੀ ਲੈਂਦਰ ਯੂਨਿਟ
ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਿਯਮ 'ਚ ਛੋਟ
'ਤੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਗੈਰ ਮੌਜੂਦਗੀ; ਭਾਜਪਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਸ ਵਾਰ 15
ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਜੋ ਹੋਇਆ
ਉਹ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ
ਦੌਰਾ ਸਮੇਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ
ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਲਿਕਾਰਜੁਨ
ਖਡਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ
ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਾ ਸਭ
ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਬੂਤ ਸੀ। ਭਾਜਪਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ
ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ
ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਨੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦਾ ਅਪਮਾਨ
ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਇਹ
ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ
ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ
ਲੁਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥ
ਕੀ ਹਨ? ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਖਡਗੇ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ

ਦਾ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ
ਆਗੂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ 'ਤੇ ਵੋਟ
ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦੱਸ ਕੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਚੁੱਕੇ
ਹਨ, ਫਿਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਨ ਸੁਣਨ ਕਿਉਂ
ਜਾਣਗੇ?

ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਖਡਗੇ ਦਾ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ
ਵਿਖੇ 15 ਅਗਸਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਣਾ
ਇਕ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੈ।
ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ
ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੋਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ
ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਬੱਦਲਾਂ ਹੇਠ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਧਰ ਬਿਹਾਰ
ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਵੋਟਰ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾਤਰਾ
ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ
'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਾਧਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਜਾਅਲੀ ਵੋਟਾਂ ਜੋਤਨ ਤੇ ਕੱਟਣ ਦੀ ਖੇਡ ਚੱਲ
ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੋਕ ਰੰਗੇ ਹੱਥੀਂ
ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਵੋਟ
ਚੋਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕੱਢ ਕੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ
'ਵੋਟ ਚੋਰੀ' ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੋਸ਼ਲ
ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਜਾਰੀ
ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਦਿਲਚਸਪ ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ
ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ
ਥਾਣੇਦਾਰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਚੋਰੀ ਹੋ
ਗਿਆ ਹੈ? ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਰੀਬ ਨਾਗਰਿਕ ਝਿਜਕਦਾ
ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਵੋਟ ਚੋਰੀ ਹੋ
ਗਈ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ
ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹ
ਨਾਗਰਿਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਦੀ
ਵੋਟ ਚੋਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਿਲਮ 'ਲਾਪਤਾ
ਲੇਡੀਜ਼' ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਬਣੀ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿੱਪ
ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ।

ਨਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ...

(ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਸਿੰਘ ਮੰਝਪੁਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰ,
ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਪੁਰਾ
(ਸਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ), ਡਾ: ਅਵਤਾਰ
ਕੌਰ ਅਜਨਾਲਾ, ਅਜੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੀਰਾਂਕੋਟ, ਕੈਟੀ
ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ
ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਮਿਆਰੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਮਹਿਲਾਵਾਲਾ ਤੇ ਐਡ. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ,
ਜਥੇਦਾਰ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੋਟੇਵਾਲੀ, ਦਿਲਬਾਗ
ਸਿੰਘ ਲੰਗੋਮਾਹਲ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਟਲੀ ਅੰਬ,
ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੰਗਲ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ
ਚੱਕਡੋਗਰਾਂ, ਬੀਬੀ ਰਣਬੀਰ ਕੌਰ ਰਾਣੇ, ਬੀਬੀ
ਕੁਲਬੀਰ ਕੌਰ ਅਜਨਾਲਾ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ
ਕਮੀਰਪੁਰਾ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪੂਗਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ
ਮਾਛੀਵਾਹਲਾ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵੰਡਾਵਾਲਾ, ਮੁਖਤਾਰ
ਸਿੰਘ ਮੁਕਾਮ, ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ, ਹਿੰਦਾ ਰਿਆਤ,
ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ, ਬਿੱਟੂ ਪੰਜਗਰਾਈ,
ਕੁਲਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਿਆਲਪੁਰਾ ਅਤੇ
ਰਾਣਾ ਉੱਗਰ ਔਲਖ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਜਸਬੀਰ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ
ਡਾ. ਇਨਕਲਾਬੀ ਬਾਂਦੀ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ
ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌੜਾ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ
ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ
ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੇਟ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ
ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ
ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ
ਸੁਖਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਪੀ ਹੀਰ)
ਆਗਿਆਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਾਠ
ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਗਾਜ਼ਾ 'ਚ ਜੰਗਬੰਦੀ ਲਈ ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਯਰੂਸ਼ਲਮ: ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਯੁੱਧ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੇ ਹਮਾਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੇਸ਼ ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੜਕਾਂ ਜਾਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਵਪਾਰ ਨੱਧ ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਜਾਮਿਨ

ਨੇਤਨਯਾਹੂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹਮਾਸ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਬੁਛਾੜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਤੇ 38 ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲ 'ਚ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਦਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਲਾਹਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਫਸੀਲ ਤੋਂ ਸੰਬੋਧਨ ਦੌਰਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ (ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ 100 ਵਰ੍ਹੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ 'ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਐਨ ਜੀ.ਓ. ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸੱਤਾ 'ਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦਾ ਜਨਮ 100 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 100 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ

ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਲੈ ਕੇ ਮਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ

ਜੀਵਨ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੇਵਾ, ਸਮਰਪਣ, ਸੰਗਠਨ ਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਨ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਐਨ.ਜੀ.ਓ. ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇੱਕ ਸਦੀ ਦੇ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਤੇ "ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਰਹੇਗਾ।"

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਵਧਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਫੌਜੀ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਸਵਦੇਸ਼ੀ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਸਾਲਾ "ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਚੱਕਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ" ਦਾ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਚੀਨ ਨੇ ਧਾਰੀ ਚੁੱਪੀ

ਬਲਾਕ ਸਮਕਾਲੀ ਵਾਂਗ ਯੀ ਦੀ ਦੁਵੱਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਤੇ ਉਦਯੋਗ ਜਗਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਚੀਨ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਆਰਥਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਰੇਅਰ ਅਰਥ ਮੈਗਨੇਟ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੁਰਲੱਭ ਧਾਤੂਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਚੀਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਸੋਮਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ.ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਨੂੰ ਸਲਾਹੁਣ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਲੋਚਨਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲੰਘੇ ਦਿਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਨੂੰ ਸਲਾਹੁਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ' ਅਤੇ 'ਅਫਸੋਸਜਨਕ' ਦੱਸਿਆ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਜੈਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ 'ਉਲੰਘਣਾ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਆਰ.ਐੱਸ.ਐੱਸ. ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਭਾਰਤ 'ਚ ਜਨਤਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਆਕਾਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਜਲਦੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀਆਂ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਬਣਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਹੱਦ 'ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਗਾੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ 'ਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ 'ਤੇ ਬਿੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਜੋ ਸੰਤੁਲਨ ਹੈ, ਉਹ ਹਿੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਸੰਕਲਪ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ, ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਜਾਂ ਮੁੜ ਸੋਧ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੈ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਪ੍ਰੈਲ 2024 'ਚ ਵੀ ਉੱਠਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਚ ਇਕ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ 'ਚ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਅਧੀਨ ਬਿੱਲਾਂ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਲੈਣ 'ਚ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਲੋਕਹਿੱਤ ਲਈ 'ਸੁਭਾਅ' ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ 'ਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ

ਬਿੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਉਚਿਤ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ 'ਉੱਚ ਮਾਣ- ਮਰਿਆਦਾ' ਕਿਸੇ ਸਮਾਂਬੱਧ

ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ 'ਚ ਪਾਸ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬਿੱਲ ਕਈ ਵਾਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਨ ਮਗਰੋਂ ਜਾਂ ਤਾਂ ਲਟਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਕੋਈ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਕਈ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪਾਸ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਟੇਬਲਾਂ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਧੂੜ ਫੱਕਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ 'ਕਿੜਾਂ' ਕਾਰਨ ਵੀ ਲਟਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਜੇਕਰ ਅਹਿਮ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂ ਲਟਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਛੇਤੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੇਠ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਹੈ ਸੰਭਾਵਨਾ: ਮਲੂਕਾ

ਬਠਿੰਡਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚਕਾਰ ਗਠਜੋੜ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਇਕਜੁੱਟ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਠਿੰਡਾ 'ਚ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਮਲੂਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੂਬਾ ਤੇ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਇਕ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਗਠਜੋੜ 'ਚ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਗਠਜੋੜ ਦੀ ਵੀ ਕੁੰਜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਹਿਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਗਠਜੋੜ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਵਾਲੀ ਗੱਡੀ ਨੇ 10 ਦਰੜੇ; ਇਕ ਮੌਤ

ਲਖਨਊ: ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲੱਗੀ ਸਕਾਰਪੀਓ ਚਲਾ ਰਹੇ ਬਦਮਾਸ਼ ਨੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੇਲੀਬਾਗ ਸਥਿਤ

ਹਨੂਮਾਨ ਮੰਦਰ ਨੇੜੇ 10 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰੜ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਬਾਈਕ 'ਤੇ

ਕਰੀਬ ਢਾਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ। ਅਖੀਰ ਸਕਾਰਪੀਓ ਦਾ ਟਾਇਰ ਫਟਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਰੁਕਿਆ। ਇਸ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਰਕੁੱਟ ਕੀਤੀ। ਸਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮੁਲਜ਼ਮ 'ਤੇ ਅਗਵਾ, ਲੁੱਟ ਤੇ ਡਕੈਤੀ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੌਂ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਾਣੇ ਪੁੱਜੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿਓ, ਇਸ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਟੋਕਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜ ਕੇ ਉਹ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਪੁੱਛਗਿੱਛ 'ਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਟੋਲ ਨਾ ਲੱਗੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਸਕਾਰਪੀਓ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿੰਨ ਚਾਲਾਨ ਹਨ।

ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੱਦ ਹੋਵੇਗੀ ਖ਼ਤਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਜੀਵਨ ਤੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕੁਝ ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੱਦ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਨਵਿਸ਼ਵਾਸ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2025 (2.0) ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਣਜ ਤੇ ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਪੀਯੂਸ਼ ਗੋਇਲ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਜ਼ਰੀਏ 350 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੱਦਾਂ 'ਚ ਸੋਧ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ। ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਪਾਰ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨੁਕੂਲ ਤੇ ਨਾਗਰਿਕ-ਕੇਂਦਰਿਤ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਇਹ ਬਿੱਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਠਲੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੁਦੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਵਣਜ ਤੇ ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜਨਵਿਸ਼ਵਾਸ (ਮੱਦਾਂ 'ਚ ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2025 ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਜੀਵਨ ਤੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਆਧਾਰਤ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੱਦ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰਕ ਗੱਲਬਾਤ ਰੱਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ 25-29 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਯਾਤਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ

ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਵਪਾਰਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ 'ਚ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ 27 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਅਮਰੀਕੀ ਟੈਰਿਫ਼ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ

ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਹੁਣ ਕਿਸੇ ਅਗਲੀ ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਹਾਲੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਦੂਤਘਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਵਪਾਰ ਤੇ ਟੈਰਿਫ਼ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਕੋਈ ਵਧੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਪਾਰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਰਾਇਟਰ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਵਸਤਾਂ 'ਤੇ 25 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਾਧੂ ਟੈਰਿਫ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਰੂਸੀ ਤੇਲ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਦਰਾਮਦ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਣਾਅ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਪਰਤੇ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਭਾਰਤ ਪਰਤ ਆਏ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੁਲਾੜ ਸਟੇਸ਼ਨ (ਆਈ.ਐੱਸ.ਐੱਸ.) ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਿਰੰਗਾ ਲਹਿਰਾਉਂਦੇ ਤੇ ਢੋਲ ਵਜਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਕਅੱਪ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਣਨ ਨਾਇਰ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਜਿਤੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰੇਖਾ ਗੁਪਤਾ ਤੇ ਇਸਰੋ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵੀ ਨਾਰਾਇਣਨ ਨੇ ਜਿਤੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਏਅਰ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੋਸਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਗਤੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ, 'ਧੰਨਵਾਦ ਸਰ। ਘਰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਚੰਗਾ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਲਾੜ ਉਡਾਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲਗਪਗ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆਏ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਏਅਰਪੋਰਟ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਾਮਨਾ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਕਿਆਸ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਢੋਲ-ਨਗਾਰਿਆਂ ਦੀ ਧੁਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਦਾ

ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ- 2047 ਤੱਕ ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ ਲਈ ਪੁਲਾੜ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਦੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗ੍ਰਹਿ ਨਗਰ ਲਖਨਊ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। 22-23 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਿਵਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਸ਼ੁਕਲਾ ਐਕਸੀਓਮ-4 ਨਿੱਜੀ ਪੁਲਾੜ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਜੋ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਫਲੋਰੀਡਾ ਤੋਂ ਰਵਾਨਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 26 ਜੂਨ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੁਲਾੜ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਉਹ 15 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀਆਂ- ਪੈਰੀ ਵਿਟਸਨ (ਅਮਰੀਕਾ), ਸਲਾਵੋਜ ਉਜ਼ਨਾਨਸਕੀ- ਵਿਸਨੀਵਸਕੀ (ਪੋਲੈਂਡ) ਤੇ ਟਿਬੋਰ ਕਾਪੂ (ਹੰਗਰੀ) ਨਾਲ ਸ਼ੁਭਾਸ਼ ਨੇ 18 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 20 ਆਊਟਰੀਚ ਸੈਸ਼ਨ ਕਰਵਾਏ ਗਏ।

ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕੁਚਲਦੇ ਸੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਨੱਚਣ ਵਾਲੇ: ਮੋਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਦਵਾਰਕਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਵੇਅ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਅਰਥਨ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਰੋਡ-2 ਨੂੰ ਲੋਕ- ਅਰਪਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਿੱਲੀ, ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਸੂਚਨਾ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੀ.ਐਮ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਕਿਹਾ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਨੱਚਣ ਵਾਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕੁਚਲਦੇ ਸਨ।' ਅੱਜ ਜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਨਿਯਮ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਬਣਾ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ਼ਲਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ-ਲੱਭ ਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਚਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰੋਹਿਣੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਹੋਏ ਲੋਕ-ਅਰਪਣ ਸਮਾਰੋਹ 'ਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਕਿ

ਇਹ ਵਿਕਸਤ ਹੁੰਦੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ 11 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸਦੇ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਦੀ ਕੁਨੈਕਟੀਵਿਟੀ 'ਚ ਸਾਨਦਾਰ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਤੇ ਯਮਨਾ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ

ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ ਤੇ ਟੋਏ 'ਚ ਸੁੱਟੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਟੋਇਆ ਭਰਨ 'ਚ ਤਾਕਤ ਲੱਗੇਗੀ ਤੇ ਫਿਰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਕੁਝ ਕੰਮ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਐਨ.ਸੀ.ਆਰ. ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਜੋਗ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀਂ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੇ ਆਸੀਰਵਾਦ ਨੂੰ ਪਚਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਹੀਆਂ। ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੱਚਾਈ, ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੱਟ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਭਰੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਰਚੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਬੋਲਚਾਲ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤਕ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਬਦਲਣਾ ਸੰਭਵ

ਪਟਿਆਲਾ: ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸਿਸਟਮ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਬੋਲਚਾਲ 'ਚ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰ ਸਿਰਜਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਸੰਕੇਤਕ ਭਾਸ਼ਾ (ਆਈ.ਐੱਸ.ਐੱਲ.) 'ਚ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਗਿਆਨ ਤੇ ਤਕਨੀਕ ਵਿਭਾਗ (ਡੀ.ਐੱਸ.ਟੀ) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਵਿੱਤੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਚਾਰ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਹੈ।

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਸਾਇੰਸ ਤੇ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਡਾ. ਵਿਲੀਅਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਵਜੋਂ ਇਸ ਖੋਜ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਸ 'ਚ ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨੇ ਰਿਸਰਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਵਜੋਂ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਡਾ. ਵਿਲੀਅਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਸਪੀਚ ਰੀਕੋਗਨੀਸ਼ਨ ਭਾਵ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਲਹਿਜ਼ੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਰੱਥਾ, ਨੈਚਰਲ ਲੈਂਗੁਏਜ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਤੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੋਲੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ 'ਰੀਅਲ-ਟਾਈਮ' ਭਾਵ ਤੁਰੰਤ ਭਾਰਤੀ ਸੰਕੇਤਕ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਸੁਣਨ ਸਮਰੱਥਾ 'ਚ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ 'ਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਮਦਦ

ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੌਖ ਤੇ ਸਹਿਜ ਵਾਲਾ ਸੰਚਾਰ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿਸਟਮ 'ਚ ਇੱਕ ਆਈ ਐੱਸ.ਐੱਲ. ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ 'ਚ ਮੈਨੂਅਲ (ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ) ਤੇ ਗੈਰ-ਮੈਨੂਅਲ (ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਹਾਵ-ਭਾਵ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਹਰਕਤਾਂ) ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਉਪ-ਕੁਲਪਤੀ ਡਾ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੋਜ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਭਾਰਤ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇ ਸੁਣਨ ਸਮਰੱਥਾ 'ਚ ਕਮੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀ ਸਬੰਧੀ ਉਮੀਦ ਦੀ

ਕਿਰਨ ਵਾਂਗ ਹੈ।

ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਅਧਾਰਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ 'ਤੇ ਹੈ ਨਿਰਭਰ

ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਸੰਕੇਤਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ, ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਐਨੀਮੇਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀਡੀਓ-ਅਧਾਰਿਤ ਸੰਕੇਤਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ, ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਿੱਖਿਆਤਮਕ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਹੁਨਰ ਸੁਧਾਰਨ 'ਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਯੂਟਿਊਬਰ ਐਲਵਿਸ਼ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ

ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ: ਯੂਟਿਊਬਰ ਤੇ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਜੇਤੂ ਐਲਵਿਸ਼ ਯਾਦਵ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਬਦਮਾਸ਼ਾਂ ਨੇ ਤਾਬਤਤੋਂ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਇਕ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਿਹਰੇ ਢਕੇ ਅਤੇ ਹੈਲਮਟ ਪਾਈ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਪਿਸਤੌਲ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਲਵਿਸ਼ ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਲਗਪਗ 24 ਰਾਊਂਡ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਤੇ ਫਰਾਰ ਹੋ

ਗਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹਿਮਾਂਸ਼ ਭਾਊ ਗੋਗ ਨੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਕ ਪੋਸਟ ਪਾ ਕੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ। ਫਾਇਰਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀਆਂ ਐਲਵਿਸ਼ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਬਾਲਕਨੀ, ਕੰਧਾਂ, ਖਿੜਕੀਆਂ ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਐਲਵਿਸ਼ ਘਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਸੁਸ਼ਮਾ ਯਾਦਵ, ਪਿਤਾ ਰਾਮ ਅਵਤਾਰ, ਕੇਅਰਟੇਕਰ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਘਰ 'ਚ ਸਨ।

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: “ਵੋਟ ਚੋਰੀ” ਜਿਹੇ ਗ਼ਲਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ, ਉਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਤਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਇਕ ਤਫ਼ਸੀਲੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ‘ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ, ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਤਕਰੀਬਨ 1 ਘੰਟੇ 40 ਮਿੰਟ ਦੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ‘ਚ ਅਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ ‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਾਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ‘ਚ ਦਿਖਾਏ ਅੰਕੜੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਸ਼ਨ’ ‘ਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਡੇਟਾ ਸਾਡਾ (ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ) ਨਹੀਂ ਹੈ। ‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ‘ਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗਣ।

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਵਲੋਂ 7 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਉਸ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ, ਜਿਸ ‘ਚ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ 8 ਮਹਾਂਦੇਵਪੁਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ‘ਚੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਰਜ਼ੀ ਵੋਟ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੈ, ਜਿਸ ‘ਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ‘ਚ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1 ਘੰਟਾ 10 ਮਿੰਟ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ।

ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ

65 ਲੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ‘ਤੇ ਉਪਲਬਧ

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਖਰੜਾ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ‘ਚੋਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ‘ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਖਰਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ 56 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਰੜਾ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ‘ਤੇ ਪੋਸਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅੱਜ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ

ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਬਿਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਵਕੀਲ ਡੀ. ਐਸ. ਸੋਬਤੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ

‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਪਮਾਨ: ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਅਜੇ ਵੀ ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ‘ਚ ਗੜਬੜੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ 15 ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ‘ਤੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ - ਬਿਹਾਰ ‘ਚ ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ‘ਚ ਗੜਬੜੀ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਹਾਲੇ ਵੀ 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ 15 ਦਿਨਾਂ ‘ਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਦੋਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਫਾਰਮ ਭਰ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਅਖੀਰ ‘ਚ ਵੀ ਦੁਹਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦੱਸਣ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਗ਼ਲਤੀ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਸੰਬੰਧੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ‘ਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ‘ਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ ਦਸ ਵਾਰ ਅਜੇਹਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਚੋਣ ‘ਚ ਵੋਟ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ‘ਚ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵੋਟਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਬਿਨਾਂ ਤਸਵੀਰ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ

ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕਈ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ 7 ਅਗਸਤ ਦੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ‘ਚ ਫਰਜ਼ੀ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੁਝ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੌਨਸੂਨ ਇਜਲਾਸ ‘ਚ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਮਿੱਤਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੀ ਟੀ-ਸ਼ਰਟ ਪਾ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ‘ਚ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ‘ਚ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿੱਤਾ ਦੇਵੀ ਨੂੰ 102 ਸਾਲ ਦੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੋਟਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਬਹੂ ਜਾਂ ਬੇਟੀ ਹੋਵੇ ਦੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਵੀਡੀਓ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ?

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ‘ਚ ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੈਅ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਐਸ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਾ ਅਮਲ ਕਦੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਵੀ ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ‘ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ

ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ‘ਚ ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ. ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ‘ਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੂਚੀ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾਅਵੇ ‘ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ, ਜਦੋਂ ਨਤੀਜੇ ਆਏ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗ਼ਲਤ ਹੈ। ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਇਕ

ਵੀ ਵੋਟਰ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜਦਕਿ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨੂੰ ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਖਿਰੀ ਇਕ ਘੰਟੇ ‘ਚ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੋਟਿੰਗ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ 10 ਘੰਟੇ ਵੋਟਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਔਸਤਨ ਹਰ ਘੰਟੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਨਾਲ ਉਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਘੰਟਿਆਂਬੱਧੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ‘ਚ ਫਸੇ ਰਹਿਣ ‘ਤੇ ਲੋਕ ਟੌਲ ਕਿਉਂ ਦੇਣ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਜ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਰਲ ਦੇ ਕਿਬੂਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ 65 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈਵੇਅ ‘ਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ 12 ਘੰਟੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਕ ਯਾਤਰੀ ਨੂੰ 150 ਰੁਪਏ ਟੋਲ ਕਿਉਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਜ ਐਨ ਐਚ ਦੇ ਆਈ ਦੀ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ‘ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ ਲਿਆ, ਜਿਸ ‘ਚ ਕੋਰਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਤ੍ਰਿਸੂਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਾਲੇਕਾਤਾ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਤੇ ਟੋਲ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇਸ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਐਨ.ਐਚ. 544 (ਏਡਾਪੋਲੀ ਮਨੁਖੀ ਹਾਈਰੀਆ) ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਸੀ ਅਤੇ ਇਥੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਬੀ.ਆਰ. ਗਵੱਈ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ. ਵਿਨੋਦ ਚੰਦਰਨ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਅਨ.ਵੀ. ਅੰਜਨਾਰੀਆ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 12-12 ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਜਾਮ ‘ਚ ਵਜੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਟੋਲ ਕਿਉਂ ਵਸੂਲ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਤਰਕ ਦੇ। ਜਸਟਿਸ ਚੰਦਰਨ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਥੇ ਇਕ ਟਰੱਕ ਟੋਏ ‘ਚ ਫਸ ਕੇ ਪਲਟ ਗਿਆ ਸੀ।

ਏਸ਼ੀਆ ਕੱਪ ਲਈ ਬਾਬਰ ਤੇ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਪਾਕਿ ਟੀਮ ‘ਚੋਂ ਬਾਹਰ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਏਸ਼ੀਆ ਕੱਪ 2025 ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਟ੍ਰਾਈ-ਲੜੀ ਲਈ 17 ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ-20 ਟੀਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਬਾਬਰ ਆਜ਼ਮ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਨੂੰ ਟੀਮ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਟੀਮ ਦੀ ਕਪਤਾਨੀ ਆਲਰਾਉਡਰ ਸਲਮਾਨ ਅਲੀ ਆਗਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਏਸ਼ੀਆ ਕੱਪ 9 ਤੋਂ 28 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਯੂ.ਏ.ਈ. ‘ਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਤੇ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਿਕੋਣੀ ਲੜੀ ‘ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

23 ਅਗਸਤ, ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ

‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਦਾ ਮਸਲਾ

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਜਨਤਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੀਤੀ 31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਮਹਾਂਦੇਵਪੁਰਾ ਸੀਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਲੱਖ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਲਗਾਇਆ, ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਵਿਸਥਾਰ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਸੰਬੰਧੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੂਚੀਆਂ ਚੋਣ-ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ‘ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ‘ਵੋਟ ਅਧਿਕਾਰ ਯਾਤਰਾ’ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਧਾਈ ਰਾਹੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਸੁਧਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਏਨੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਾਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਰ ਗੱਲ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਸਹਿਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਰਨਾਟਕ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਦਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੁੰਗੜ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਆਗੂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ‘ਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਹੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਪਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਜਨਤਕ ਮੰਚਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿਚ ਗੜਬੜੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ‘ਤੇ ਚਲਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁਣ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੋਟ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਟ੍ਰਿਕੂਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਬਾਰੇ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮਹਾਂਦੇਵਪੁਰਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਸੂਚੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਿਖਾਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਦੇਵੇ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਮੰਨੇ ਜਾਣਗੇ। ਗਿਆਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ‘ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕੋਈ ਝੂਠ ਜੇਕਰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਸਮੇਂ ‘ਤੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣਨ ਦੇ 45 ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਏ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ‘ਵੋਟ ਚੋਰੀ’ ਵਰਗੇ ਗਲਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

ਕੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਪਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਦਾ ਹੀ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸਰਬਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਸਕੇ।

ਨਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਕੜੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਾਲਕ!

ਦੋ ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ‘ਅੱਡੇ ਅੱਡ ਚੁੱਲ੍ਹੇ’ ਕਰ ਲਉ ਇੱਕ ਭਾਈ। ‘ਝੁੰਦੇ ਹੁਣਾ’ ਝੱਟ ਲਿਆ ‘ਸਮੇਟ’ ਚੁੱਲ੍ਹਾ, ਬਾਦਲ ਧੜੇ ਫੁਲਾ ਲਈ ਸੀ ਹਿੱਕ ਭਾਈ। ਜੋ ‘ਰਲਣ’ ਲਈ ਆਏ ‘ਸੁਧਾਰ’ ਵਾਲੇ, ਕਹਿੰਦੇ ਕੱਢਾਂ ‘ਗੇ ਮਾਰ ਕੇ’ ‘ਕਿੱਕ’ ਭਾਈ। ਪੰਥਕ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੀ ਭਰਤੀ, ਪੰਜੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਦਿੱਤੇ ਸੀ ‘ਟਿੱਕ’ ਭਾਈ। ਮਾਇਆ ਪੈਂਸ ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ, ਵਾਂਗ ਧੁਖ ਰਹੇ ਹੁਣ ਗਿੱਲੀ ਲੱਕੜੀ ਦੇ। ਮਿਲ ਕੇ ਪੰਥ ਨੇ ‘ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ’ ਚੁਣਿਆ, ‘ਮਾਲਕ ਹੋਰ’ ਆ ਗਏ ਐ ‘ਤੱਕੜੀ’ ਦੇ!

ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਹਨ ਮਹਿਲਾਵਾਂ

ਇਹ ਇਕ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਉਪਰੋਂ-ਉਪਰੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਢਕਵੰਜ ਰਚੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕ ਹਾਸਿਲ ਹਨ ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਹਿਤ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਸੰਘਰਸ਼ਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਏਸ਼ਿਆਈ ਅਤੇ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ

ਨੂੰ ਚੀਕ-ਚੀਕ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦਲ ਦੀ ਸੱਤਾ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਇਕ ਲਫਜ਼ ਵੀ ਨਾ ਬੋਲਣ ਦਾ ਵਲ ਸਿੱਖ ਗਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਪੱਧਰ ਇਸ ਕਦਰ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਸਿਆਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਦੁਸ਼ਕਰਮਾਂ ਦੀ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਨਿੰਦਾ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ

‘ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਹਿਲਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦਿਵਸ’ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

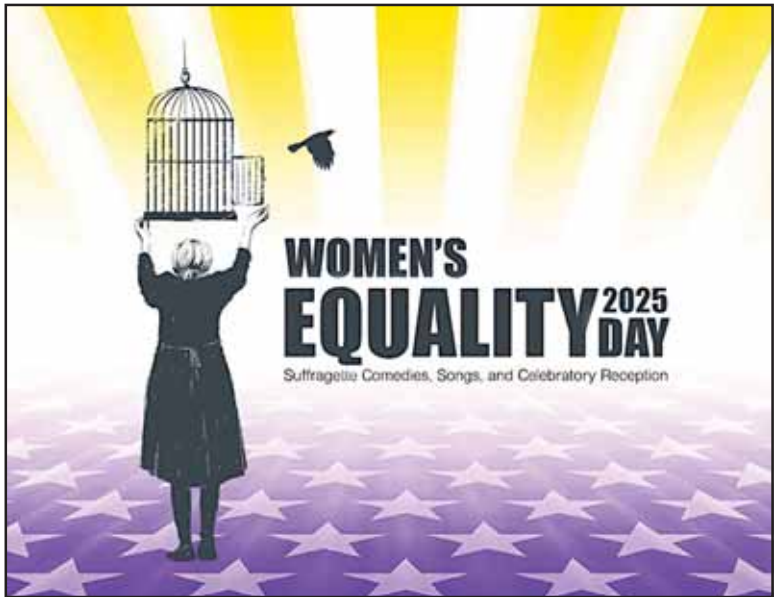
ਜੇਕਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹਕੀਕਤ ਜਾਣ ਕੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਿਸਕ

ਪ੍ਰੋ.ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕੇ ਘੁੰਮਣ
ਫੋਨ: 97816-46008

ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਅੱਜ ਬੇਸ਼ੱਕ ਇਕ ਪਾਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ‘ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਹਿਲਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦਿਵਸ’ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿੰਟ ਕੋਈ ਮਹਿਲਾ ਬੇਪਤੀ ਸਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਾਲਮ ਹੱਥੋਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਜਾਂ ਕਤਲ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਹਰੇਕ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਤੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਬੇਬਾਕ ਸੱਚ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਅਤੇ ਹੌਲਨਾਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ ਸੰਨ 1853 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਮੰਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਉਠੀ ਸੀ। ਲਗਪਗ 50 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਉਸ ਵੇਲੇ ਰੰਗ ਲਿਆਈ ਜਦੋਂ ਸੰਨ 1920 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੱਕ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ। 26 ਅਗਸਤ, 1920 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ 26 ਅਗਸਤ ਦਾ ਦਿਨ ‘ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਹਿਲਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦਿਵਸ’ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਅਰੰਭਤਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2025 ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ‘ਚ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਇਸ ਦਿਵਸ ਦਾ ਥੀਮ ਹੈ ‘ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪਣਾਓ’। ਇਹ ਥੀਮ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੇਵਲ ਲਿੰਗਕ ਪੱਖੋਂ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਵੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ‘ਜ਼ਾਲਮ’ ਆਖੇ ਜਾਂਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਬਦਤਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦਾ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ‘ਤੇ ਕਈ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਪਭੋਗ ਦੀ ਵਸਤੂ ਜਾਂ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਵਜੋਂ ਹੀ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਾਸਿਲ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਦਮ-ਕਦਮ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ, ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਵਿਭਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਇਕ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁਣ ‘ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ’ ਤੱਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੁਣ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਸਿਆਸੀ ਦਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਰਕਾਰ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਵਾਪਰੀ ਬਲਾਤਕਾਰ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਕਰਮ ਦੀ ਘਟਨਾ

ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ‘ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੋਗਰ’, ‘ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਨ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ’ ਜਾਂ ‘ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਰਾਮ ਰਹੀਮ’ ਸਮੇਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਤੀ ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਰਮ ਰਵੱਈਆ ਵਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਬੇਪਤੀ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵਗਏ ਜਾਂਦੇ ਹੰਝੂ ਮਗਰਮੱਛ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮਣੀਪੁਰ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਾਪਰੀ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਘਟਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖ਼ਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣਾ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸੰਜੀਦਾ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦੀ ਜੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਈ ਦੁੱਖਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪਰ ਬਿਲਕੁਲ ਸੱਚੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਧਰਮ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਪੂਜਾ ਆਦਿ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਮਹਿਲਾ ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਪਤੀ ਜਾਂ ਬੇਟਾ ਹੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵੇਖਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਪੰਚਾਇਤੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸੀਟ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਐਲਾਨੇ ਜਾਣ ‘ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਪੰਚ, ਵਿਧਾਇਕ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਹੀ ਉਸ ਸੀਟ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਲਾਨ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ‘ਵਿਮੈਨ ਸੈੱਲਾਂ’ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਿਆਹੁਤਾ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਦਾਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮਾਰਕੁੱਟ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਮਾਮਲੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਸਰੋਬਾਜ਼ਾਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਸ, ਚੈਨੀਆਂ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਖੋਹ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਲਈ ‘ਈਜ਼ੀ ਟਾਰਗੇਟ’ ਭਾਵ ‘ਆਸਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰ’ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਖ਼ੌਫ਼ ਹੁਣ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਜਾਂ ਚਿਹਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਕਿੰਨੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸੱਤਾ ‘ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਵਿਚ ਜੇਤੂ ਮਹਿਲਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੰਜਕਾਂ ਅਤੇ ਦੇਵੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਰਦੀਆਂ ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਜਾਣ ਕੇ ਤਾਂ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਨ 2011 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀਆਂ 2,28,650 ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸੰਨ 2021 ਵਿਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 4,28,278 ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸੰਨ 2022 ਵਿਚ ਸੰਖਿਆ 4 ਲੱਖ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਸੀ। ਇਥੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣਯੋਗ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਰਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਪਰਾਧ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਹਕੀਕਤਨ ਦਬਾਅ ਜਾਂ ਲੁਕਾਅ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ‘ਨਿਰਭਾਇਆ’ ਜਾਂ ‘ਮਣੀਪੁਰ’ ਜਿਹੇ ਕਾਂਡ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਨਾਰੀ ਦੇ ‘ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ’ ਦੀਆਂ ਡੀਂਗਾਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਨ ਰਾਤ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਭਾਰਤ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦੇਸ਼ ਹੈ’।

ਸੋ ‘ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਹਿਲਾ ਬਰਾਬਰੀ ਦਿਵਸ’ ਮੌਕੇ ਸਮੂਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਾਪਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਹਿਦ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸਨਮਾਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੱਕ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਤੇ ਹਰ ਕੀਮਤ ‘ਤੇ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੋਨ ਤਗਮੇ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀਆਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਦਿਨ ਦਿਹਾਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਅਤੇ ਬਦਸਲੂਕੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਸੰਗਠਨ, ਮਹਿਲਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਰਹੇ, ਅਜਿਹਾ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)

ਗੜਚਿਰੋਲੀ ਵਿਚ 'ਸੁੰਗੜਦਾ' ਮਾਓਵਾਦ, ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤਹਿਤ 'ਦਿ ਵਾਇਰ' ਹਿੰਦੀ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਛਪਣ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ, ਯਾਨੀ 22 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ, ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਲੋਇਡ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਫ਼ੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇਵੇਂਦਰ ਫੜਨਵੀਸ ਦੀਆਂ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਾਲ ਛਪਿਆ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਗੜਚਿਰੋਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲੋਇਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਫੜਨਵੀਸ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਉਦਘਾਟਨ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਇਸ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਸਾਫ਼ ਸੀ- ਗੜਚਿਰੋਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦਾ 'ਸਟੀਲ ਸਿਟੀ' ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ? ਆਖ਼ਿਰ ਇਹ ਕੀਮਤ ਕੌਣ ਚੁਕਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਸੰਤੋਸ਼ੀ ਮਰਕਾਮ

ਅਨੁਵਾਦ: ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਖ਼ਬਰ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਭਰਦੇ ਦੰਡਕਾਰਣੀਆ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਗੜਚਿਰੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਮਾਓਵਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਸੁੰਗੜਦਾ

ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਲੋਇਡ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ।

ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਇਸ ਅਮਲ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ

ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਕਾਰਕੁਨ ਲਾਲਸੂ ਸੋਮਾ ਨੇਗੋਟੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਣਾ ਪੱਟਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਖਣਨ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਣਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਗੰਦੇ ਲਾਲ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਗੰਦੀ ਧੂੜ ਵਜਾ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਗੋਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫੜਨਵੀਸ ਨੇ 22 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਹੀ ਗੜਚਿਰੋਲੀ ਵਿਚ 'ਹਰਿਤ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ' ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਤਹਿਤ 1 ਕਰੋੜ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਇਸ ਸਾਲ 11 ਕਰੋੜ ਪੌਦੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ 25 ਕਰੋੜ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 2014 ਤੋਂ 2021 ਤੱਕ 50 ਕਰੋੜ ਰੁੱਖ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਲਾਲਸੂ ਨੇਗੋਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਥਕੰਡਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਾ ਕਰਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਅਤੇ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਹਾਸੇਪਣਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਕਿੰਨੇ ਵੀ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾ ਦੇਵੇ, ਕੁਦਰਤੀ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਕੁਦਰਤੀ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੌਦੇ, ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ

ਫੜਨਵੀਸ ਦਾ 'ਪਿਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ' ਗੜਚਿਰੋਲੀ

ਸੁੰਗੜਦਾ ਮਾਓਵਾਦ, ਵਧਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ-2

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਨੀਮ-ਫ਼ੌਜੀ ਓਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਗੜਚਿਰੋਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਮਾਓਵਾਦੀ ਪਿੱਛੇ ਹਟਦੇ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇਵੇਂਦਰ ਫੜਨਵੀਸ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਮੰਤਰੀ ਥਾਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਇਸ ਜੰਗਲ ਉਪਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ 'ਦੀ ਵਾਇਰ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਰ ਸੰਤੋਸ਼ੀ ਮਰਕਾਮ ਨੇ ਇਸ ਲੰਮੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਵਾਦ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।-ਸੰਪਾਦਕ॥

ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਕੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਤੇਂਦੂ ਪੱਤਾ, ਬਾਂਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਣ ਉਪਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਪੌਦੇ ਉਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਸਕਣਗੇ?'

ਲਾਲਸੂ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਚਾਰ-ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਵੱਡੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਲਗਾਉਣਾ ਇੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।'

ਲਾਲਸੂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਣਨ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਖਾਣਾ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਢਕੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਫ਼ਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਹੀ ਉਗਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਨੇ ਮਲਮਪਾਤੀ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ। ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਪਹਾੜੀ ਤੋਂ ਵਗ ਕੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਝਰਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਲੋਕ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਥੋਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ ਸਨ, ਨਹਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੱਛੀ, ਕੇਕੜੇ ਆਦਿ ਫੜਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਖਾਣ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਲਾਲ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਝਰਨੇ ਦੇ ਮੱਛੀ, ਕੇਕੜੇ, ਡੱਡੂ, ਸੱਪ ਆਦਿ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੰਗਲ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਦ-ਮੂਲ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਵੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੋਟੋਗਾਂਵ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਸ਼ਦ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨ ਵਿਨੋਦ ਮੰਡਾਵੀ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਖਣਨ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, 'ਆਸਟੀ, ਆਲਪੱਲੀ ਅਤੇ ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਹਾਈਵੇ ਉਪਰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਰਜਨਾਂ ਟਰੱਕ ਉਸ ਹਾਈਵੇ ਤੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।'

ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਪਹਾੜ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਹੱਤਵ

ਸਥਾਨਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਖਾਣ ਪੱਟਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਚਾਰ ਪਰਬਤ ਮਾਲਵਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੂਹਾਂ ਦਾ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਵੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ-ਰਿਵਾਜ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾੜੀਆ ਸੂਚੀਦਰਜ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਬਾਇਲੀ ਸਮੂਹ (ਪੀਵੀਟੀਜੀ) ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਲਾਲਸੂ, ਜੋ ਖੁਦ ਵੀ ਮਾੜੀਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਹਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ, 'ਉਸ ਪਹਾੜੀ ਵਿਚ ਜੋ ਦੇਵਤਾ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦੇ ਮਾੜੀਆ ਆਦਿਵਾਸੀ 'ਓਗਦਾਲ ਪੇਨ' ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਬਾਹਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ 'ਠਾਕੁਰ ਦੇਵ' ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।'

ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਪਹਾੜੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕੁੱਲ 75 ਪਿੰਡ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਪੱਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਹਾੜੀ ਦਾ ਅਸਲੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਨਾਮ 'ਓਗਦਾਲਗੜ੍ਹ' ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ, ਥਾਵਾਂ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਂ ਬਦਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਨੋਦ ਮੰਡਾਵੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ, 'ਜਦੋਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ? ਮੁਲਕ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ

ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਧੜਪਤ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ

ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਲੋਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਭਾਂਡੇ

ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਹੁਣ।

ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 2019 ਵਿਚ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਦੰਤੇਵਾੜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੈਲਾਡਿਲਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਨੰਦਰਾਜ਼ ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਖਣਨ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵਤਾ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਓਤੀਸਾ ਦੇ ਕੋਰਾਪੁਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸਿਜੀਮਾਲੀ ਪਹਾੜ ਵਿਚ ਵੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਆਪਣੇ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਿਆਮਗਿਰੀ ਪਹਾੜ ਦੀ ਵੀ ਇਹੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ

ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਹੋਰੀ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਜ਼ਮੀਂਦਾਰ ਬਾਬੂਰਾਓ ਸ਼ੇਡਮਾਕੇ ਦਾ ਸ਼ਰਨ ਸਥਾਨ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਹਾੜ 'ਤੇ ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਕਿਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਬੂਰਾਓ ਸ਼ੇਡਮਾਕੇ ਨੇ ਬਣਵਾਇਆ ਸੀ। 1857 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਬਾਬੂਰਾਓ ਸ਼ੇਡਮਾਕੇ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ੌਜ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਫ਼ੌਜ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦਾ

ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਲਾਲਸੂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਈ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹਨ - ਤਲਵਾਰ, ਭਾਲੇ, ਖੰਜਰ, ਢਾਲ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਦਿਵਾਸੀ ਕੁੜੀਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ

ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਣਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ

ਮਾਂਜਣ, ਝਾੜੂ-ਪੋਚਾ ਲਾਉਣ ਵਰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਕ 8-9ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਆਦਿਵਾਸੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਹੇਡਰੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇੱਕ ਜੋੜੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੁੜੀ ਦਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਮਾਮਲਾ ਰਫ਼ਾ-ਦਫ਼ਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁੜੀ ਦਾ ਗਰਭਪਾਤ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੋਲੀ-ਹੋਲੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦੇਹ-ਵਧਾਰ ਵੀ ਪਨਪਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇਹ-ਵਧਾਰ ਵੱਲ ਧੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।

ਖਾਣ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਿੰਨੇ ਸੱਚ? ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਰਜਾਗੜ੍ਹ ਖਾਣ ਰਾਹੀਂ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਬੂਝੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਹਗਾਓ ਦੇ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇਵਸਾਏ ਆਤਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਅਸੀਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਜੰਗਲ-

ਨਾਂ 'ਤੇ ਇੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗਾਰਡ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਪਸ਼ੂ ਜਾਂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਭਜਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਦਾ ਕੰਮ ਨਾ ਰੁਕੇ। ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ ਲਿਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਲੋਕ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।'

ਵਿਨੋਦ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ 8,000-9,000 ਰੁਪਏ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ 200-300 ਰੁਪਏ, ਜੋ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।'

ਲਾਲਸੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਇੱਥੇ ਦੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਲਈ ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਸੋਈ, ਚਾਹ ਪਹੁੰਚਦੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਫ਼ਾਈ, ਟਾਇਲਾਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਹੋਇਆ?'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, 'ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੱਕ ਸਭ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਤੇਂਦੂ ਪੱਤਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਬਾਂਸ ਦੀ ਕਟਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਵਣ ਉਪਜਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕੋਈ ਖੇਤ ਵਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਲੱਕੜੀਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਪਸ਼ੂ ਚਰਾਉਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਣ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇਵੇਗੀ? ਜੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਛੋਟਾ-ਮੋਟਾ ਕੰਮ ਦੇ ਵੀ ਦੇਵੇਗੀ, ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਕੀ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕੀ ਖਾਣਗੇ?'

ਲਾਲਸੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਵਿਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੰਪਨੀ 12ਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਲਈ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਬੱਚੇ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਠੀ ਸਿੱਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਗੋਂਡੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮਰਾਠੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ), ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਿੱਥੋਂ ਸਿੱਖਣਗੇ?

ਲਾਲਸੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਇਕ ਧੀ ਨੇ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਜਾਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਟੈਸਟ ਹੋਇਆ, ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਈ।

ਵਿਨੋਦ ਮੰਡਾਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਇਡ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੋਂ ਆਵੇਗਾ?

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਸੋਨਾ-ਚਾਂਦੀ, ਸਭ ਵੇਚ ਕੇ ਟਰੱਕ ਖਰੀਦੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹਾਲਤ ਬਹੁਤ ਖਰਾਬ ਹੈ। ਮਾਲ (ਕੱਚਾ ਲੋਹਾ) ਭਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲੰਮੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤ ਭਰਨੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।'

ਦ ਵਾਇਰ ਹਿੰਦੀ ਨੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ 'ਤੇ, ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਲੋਇਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ 'ਚ ਸਵਾਲ ਵੀ ਈਮੇਲ ਕੀਤੇ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ।

ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਲਹੂ ਲਿੱਬੜੇ ਹੱਥ

ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਫਲਸਤੀਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਾਮੋ-ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਕਰੂਰ ਤੋਂ ਕਰੂਰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਅੱਜ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਿਲ ਦਹਿਲਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੰਜ਼ਰ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸਟੇਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਆਪਕ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ, ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗਿਣ-ਮਿੱਥ ਕੇ ਕਤਲ ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਅਲ-ਜ਼ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਨਸ ਅਲ-ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਚਾਰ ਹੋਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਲ-ਸ਼ਿਫਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੀਡੀਆ ਟੈਂਟ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤਾਂ ਆਈ.ਡੀ.ਐੱਫ. (ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਡਿਫੈਂਸ ਫੋਰਸਿਜ਼) ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਬੇਕਿਰਕੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਜੁਰਮ

ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕੁ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਚੁਣਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ 2024 ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਾਰਨ ਅਲ-ਜ਼ਜ਼ੀਰਾ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ।

ਗਾਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਆਫਿਸ

ਗਵਾਉਣੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੁਲਾਈ 'ਚ ਉਸਨੇ ਸੀ.ਪੀ.ਜੇ. ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 'ਇਸ ਡਰ ਨਾਲ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਲ ਬੰਬਾਰੀ 'ਚ ਮੇਰੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।' ਪਰ ਉਸਨੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਨੀ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨੇਤਨਯਾਹੂ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਫ਼ੌਜੀ ਗਰੋਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕੋ

ਅਤੇ ਜੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਗੀਆਂ ਤੋਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਮੱਦਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਚ ਮੱਦਦ ਕਰੇ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣਾ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਦੁਨੀਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਉਪਰ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕਰੇ। ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨੱਪਾ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਂਗ ਹੈ।

ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਹੀ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ, ਧਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਸਟੇਟ ਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗੀ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਜ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ 'ਸੁਤੰਤਰ ਦੁਨੀਆ' ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਰਾਜ-ਨੇਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕੁਝ ਮੀਡੀਆ ਸਮੂਹ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਕੇ ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਕੂੜ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਲੋਕ ਵਾਂਗ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਾਸੀਅਤਾਂ ਕਾਰਨ ਗਾਜ਼ਾ ਦਾ ਕੇਸ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲੀਆ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਜਨਤਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣ—ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ—ਧਮਕਾਇਆ, ਸਤਾਇਆ ਅਤੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖ਼ਤਰੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੇ ਹਨ। 2023 ਵਿਚ ਔਸਤਨ ਹਰ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ ਕਾਮੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ। 2024 ਵਿਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਹੋਰ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਬਣ ਗਿਆ—ਹਰ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਕੋਈ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੈਰਾਸੂਟ ਪੱਤਰਕਾਰ' ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਨ—ਜੋ ਇਸ ਧਰਤੀ, ਇਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਗਾਜ਼ਾ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦ ਜੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਤਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਜੰਗੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਹਾਲੇ-ਬੇਹਾਲ ਹੋ ਕੇ ਡਿੱਗ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਪੂਰੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਇਕੱਲੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਨਾਲ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਧੜਵੈਲ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਨਸਲਵਾਦੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਰਾਜ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਜੁਰਮਾਂ ਉਪਰ ਪੜਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅੰਜਾਮ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਲ ਸ਼ਰੀਫ 'ਹਮਾਸ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸੈਲ ਦਾ ਮੁਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੇ ਆਈ.ਡੀ.ਐੱਫ. ਤਾਕਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਕਟ ਹਮਲਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ।'

ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਕੂੜ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਪਲੈਟਫਾਰਮ ਐਕਸ (ਟਵਿੱਟਰ) ਉਪਰ ਅਨਾਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਉਪਰ ਹਮਾਸ ਦੇ ਫ਼ੌਜੀ ਵਿੰਗ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਰੀਨੇ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ 'ਅਪ੍ਰਸ਼ਟ ਦਾਅਵਾ' ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ 'ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹਮਲਾ' ਕਿਹਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨਾਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਿਧਤਕ ਹੋ ਕੇ ਗਾਜ਼ਾ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਲ-ਜ਼ਜ਼ੀਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 'ਗਾਜ਼ਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦਲੇਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀ' ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ ਦੀ 'ਗਾਜ਼ਾ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼' ਹੈ।

ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਜੰਗ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਤਕ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਕੂਮਤ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਗਵਾਹ ਨਾ ਰਹੇ ਕਿ ਉਥੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀ-ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਗਾਜ਼ਾ

ਅਨੁਸਾਰ 7 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲੋਂ 237 ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੀ.ਪੀ.ਜੇ. (ਕਮੇਟੀ ਟੂ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟ ਜਰਨਲਿਸਟਸ) ਨੇ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗਾਜ਼ਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 186 ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਆਪਣੀ ਖ਼ਸਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਮੁੱਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਲ-ਜ਼ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਕਈ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਕੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਹੋ ਕੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਨੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ। ਸੀ.ਪੀ.ਜੇ. ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਾਰਾ ਕੁਦਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 'ਖਾਤਕ' ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਉਪਰ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਾ ਹੈ।' ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਤਲ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਕਤੂਬਰ 2023 'ਚ ਅਲ-ਜ਼ਜ਼ੀਰਾ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਾਇਲ ਅਲ ਦਾਹਦੇਹ ਦੀ ਪਤਨੀ, ਪੁੱਤਰ, ਧੀ ਅਤੇ ਪੋਤਰੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ। ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਹਮਲੇ 'ਚ ਉਹ ਆਪ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਅਲ ਸ਼ਾਰਿਫ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ

ਹਮਲੇ 'ਚ ਪੰਜ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੇ ਇਹ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਦੀ ਇੱਤਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਤਾਂ ਕਰੂਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਗਾਜ਼ਾ ਉਪਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਜੰਗੀ ਮਸ਼ੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਿਣ-ਮਿੱਥ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ 'ਚ ਵੀ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਾਜ਼ਾ 'ਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਜੁਰਮਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਕਾਰਨ ਮਾਈਕ੍ਰੋਫ਼ੋਨ ਅਤੇ ਕੈਮਰੇ ਚੁੱਕੀ ਫਿਰਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਲੜਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਨ।

ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ-ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਰਸਾਲੇ +972 ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਅਤੇ ਹਿਬਰਿਉ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਲੋਕਲ ਕਾਲ ਨੇ ਤਿੰਨ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਖ਼ੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 7 ਅਕਤੂਬਰ 2023 ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਯੂਨਿਟ 'ਵਾਸਬ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੈਲ' ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਕੰਮ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਜੁਟਾਉਣਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਅਕਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣੇ

ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਵੱਲੋਂ ਬੋਧੀ ਇਸ ਕਰੂਰ ਜੰਗ ਨੂੰ ਵਾਸਬ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਝੋਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਫ਼ੌਜੀ ਤੇ ਵਿਤੀ ਮੱਦਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੱਛਮੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਚੁੱਪ ਰਹਿ ਕੇ ਸਹਿਯੋਗ ਹੀ ਇਸ ਧਾੜਵੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਰਗੀਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਪਿਛਲੱਗ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਤੇ ਮੱਦਦ ਵੀ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਿਣ-ਮਿੱਥ ਕੇ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰਨਾ ਮਹਿਜ਼ ਸਥਾਨਕ ਜਾਂ ਖੇਤਰੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਲੜਾਈ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਯੁੱਧ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਲਮੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪੱਛਮੀ ਰਾਜ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਮੱਥੇ ਲਾਹ ਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਕਰਨ 'ਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦਾ ਹੱਥ ਵਟਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਝੂਠੀ ਹੈ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਕਾਮੇ ਸਿਰਫ਼

ਅਨਸ ਅਲ-ਸ਼ਰੀਫ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਵਸੀਅਤ:

'ਇਹ ਮੇਰੀ ਵਸੀਅਤ ਅਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਤੁਹਾਡੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ, ਤਾਂ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਰ ਸ਼ੁੱਧ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਔਲਾਹ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇ। ਔਲਾਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਜਬਾਲੀਆ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਕੈਂਪ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ 'ਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਔਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਬਣਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਰੀ ਇਹੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਅੱਲ੍ਹਾ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਲੰਮੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਸ਼ਹਿਰ, ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਅਸਕਲਾਨ (ਅਲ-ਮਜਦਲ) ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਸਕਾਂ। ਪਰ ਅੱਲ੍ਹਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੈ।

ਮੈਂ ਦਰਦ ਦਾ ਹਰ ਰੰਗ ਜੀਵਿਆ ਹੈ, ਪੀੜਾ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸੁਆਦ ਕਈ ਵਾਰ ਚੱਖਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਸੱਚ ਜਿਵੇਂ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਤੋੜੇ-ਮਰੋੜੇ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤ ਬਿਆਨੀ ਕੀਤੇ ਅੱਗੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ 'ਚ ਮੈਂ ਕਦੇ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ। ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਲ੍ਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗਵਾਹ ਬਣੇ ਜੋ ਚੁੱਪ ਰਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕਤਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹ ਘੁੱਟੇ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਸਮਾਂ ਦੇ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਲੋਥੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਾ ਪਸੀਜੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਫ਼ਲਸਤੀਨ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਸੌਂਪਦਾ ਹਾਂ—ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਦੇ ਤਾਜ ਦਾ ਗਹਿਣਾ, ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਆਜ਼ਾਦ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਧੜਕਣ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਇਸਦੇ ਮਜ਼ਲੂਮ ਅਤੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਮਾਨਤ ਸੌਂਪਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖਣ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਿਚ ਜਿਊਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਜਿਸਮ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਟਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਬੰਬਾਂ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਕੇ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਦੀਵਾਰਾਂ 'ਤੇ ਚਿਪਕ ਗਏ।

ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ: ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਨਾ ਹੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਹ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪੁਲ ਬਣਨਾ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਾਡੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਾਂ-ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹ ਨਾ ਜਾਵੇ...।'

ਭੁੱਖਮਰੀ ਅਤੇ ਮੌਤਾਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਗਾਜ਼ਾ

ਬਾਲ ਰੋਗ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਜ਼ ਵਿਦਾਉਣ ਬਾਰਡਰਜ਼ ਯੂਐਸਏ ਦੀ ਬੋਰਡ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਅਕਸਾ ਦੁਰਾਨੀ ਦਾ ਅਨੁਭਵ।

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਨਿਯਮ ਸੀ: ਮੈਂ ਸਿਰਫ਼ ਸੱਤ ਪੌਂਡ ਖਾਣਾ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਬਾਰ ਤੋਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ: 'ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਹੈ?' ਮੈਂ ਇੱਕ ਮਾਨਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਾਰਕੁਨ ਹਾਂ। ਖਾਣਾ ਲਿਜਾਣ ਉਪਰ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਕਿਉਂ ਹੋਵੇਗੀ? ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੁੱਖ ਵਾਲੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਜੋ ਚੀਜ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਇਸਦੀ ਕਰੂਰਤਾ, ਇਹ ਕਿੰਨੀ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿਚ ਰਹੀ; ਇੱਥੇ ਜੋ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਬਾਲ ਚਿਕਿਤਸਾ ਆਈ.ਸੀ.ਯੂ. ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਜਿਸਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਲ-ਤਿਲ ਮਰਦੇ ਦੇਖਣਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਸਟਾਫ਼ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਨਰਸਾਂ ਹਨ ਜੋ ਭੁੱਖੇ, ਬੱਕੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਉਹ ਤੰਬੂਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ, ਵੀਹ ਮੈਂਬਰ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਅਪਾਹਜ ਹੋਏ ਬੱਚੇ ਹਨ: ਟੁੱਟੀਆਂ ਬਾਹਾਂ, ਟੁੱਟੀਆਂ ਲੱਤਾਂ, ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲੇ ਹੋਣ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ। ਅਕਸਰ ਦਰਦ ਦੀ ਦਵਾਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪਰ ਬੱਚੇ ਦਰਦ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਚੀਕ ਰਹੇ, ਉਹ ਚੀਕ ਰਹੇ ਹਨ: 'ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਏ! ਮੈਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਏ!' ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਫ਼ਰਤ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਭੁੱਖਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਪਰ ਬੱਚੇ... ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਤਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਭੱਗ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮਾਨਵੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਈ। ਆਪਣੇ ਫ਼ਲਸਤੀਨੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਸ਼ਰਮ ਆਈ, ਜੋ ਮੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਦਿਆਲੂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਆਈ, ਇੱਕ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਰਮ ਆਈ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਚੇਤੇ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਬੱਸ ਬਦਰ ਜ਼ੋਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲੀ। ਖਿੜਕੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਮੈਂ ਰਾਫ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਿਰਫ਼ ਮਲਬਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆ-ਭਰਿਆ, ਹਰਿਆਲੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਗੇਟ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ, ਪਹਿਲੀ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਮੈਂ ਦੇਖੀ ਉਹ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਸੀ, ਜੋ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਬੈਠੇ, ਦੁਪਹਿਰ ਦਾ ਖਾਣਾ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਖਾਣੇ ਨਾਲ ਭਰੀ ਮੇਜ਼ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਏਨੀ ਘਿਣ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਤਬਦੀਲੀ 'ਚੋਂ ਝਾਕਦੀ ਤਕਦੀਰ

ਤਬਦੀਲੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਵਿਧਾਨ। ਵਕਤ ਨਾਲ ਹਰ ਵਸਤ ਬਦਲਦੀ। ਵਤੀਰਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਦਲਦਾ। ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਵਹਾਰ ਬਦਲਦਾ। ਸਾਡੇ ਚੌਗਿਰਦੇ, ਬਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਕਾਇਨਾਤ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ। ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਜ਼ੋਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹਰੇਕ ਪਸ਼ੂ-ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ।

ਵਕਤ ਨਾਲ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਰਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜੀ ਦੀ ਸੋਧ ਦਿੰਦੇ ਜਦ ਕਿ ਨਿੱਜੀ ਮੁਢਾਦ ਲਈ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜ ਤੀਕ ਸੀਮਤ ਹੋ, ਸੌਂ ਤੇ ਦਾਇਰਿਆਂ ਦੀ ਘੁੰਮਣ-ਘੇਰੀ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਅ ਜਾਂਦੇ।

ਦਰਅਸਲ ਬਦਲਣਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿਉਂ, ਕਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਣਾ ਹੈ? ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ, ਵਰਤੋਂ-ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋਵੇਗਾ? ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਵਿੱਖ-ਮੁੱਖੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਧਰ ਕੇ ਬਦਲਾਂਗੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਬਦਲਣਾ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰਥਕ ਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਦਲਦੇ ਨੇ ਲਾਲਚ ਲਈ, ਈਰਖਾ ਖਾਤਰ, ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਲਾਲਸਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਾਰਨ। ਅਜੇਹਾ ਬਦਲਣਾ ਬਹੁਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇਹੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਰਾਹਾਂ ਵਿਚ ਉਗੀਆਂ ਖਾਈਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦਾ ਅਜੇਹਾ ਡਿੱਗਦਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੁੜ ਉਭਰਨਾ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ। ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਰਕਣੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਮੌਸਮ ਬਦਲਦੇ, ਬਿਰਖਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਪੱਤਝੜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਰ ਆਉਂਦੀ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹ ਵਰੋਲਦੇ ਦਰਿਆ ਬਰਸਾਤਾਂ ਵਿਚ ਉਛਲਣ ਲੱਗਦੇ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿੱਘ ਭਾਲਦੇ ਨਰੂ-ਨਰੂ ਕਰਦੇ ਜਿਸਮ, ਜੇਠ-ਹਾੜ ਦੀਆਂ ਤਪਦੀਆਂ ਦੁਪਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਰਖਾਂ ਦੀ ਠੰਢਤੀ ਛਾਂ ਲੱਭਦੇ। ਰੁੱਤਾਂ ਦੀ ਤਾਸੀਰ ਵਾਂਗ ਜਦ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਦਲਣ ਲੱਗਦੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਬਿਰਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਰਖ ਤਾਂ ਹਰ ਰੰਗ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੁਗਾਤਾਂ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ, ਜਦ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬਦਲਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੇ ਨਿੱਜ ਤੱਕ ਸੀਮਤ। ਆਪਣੇ ਹਿੰਤ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਜਾਂ ਸੱਜਣਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨੈਪਕਿਨ ਵਾਂਗ ਡੱਸਟਬਿਨ ਵਿਚ ਹੀ ਸੁੱਟਦਾ।

ਗਿਆਨ ਦੀ ਉਚ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਬੰਦਾ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਫਿਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਆਭਾ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ, ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਸਰੋਕਾਰਾਂ, ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ, ਸੋਚਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮਾਰਗੀਂ ਤੋਰਦਾ। ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਵਿਚ ਉਸਦੇ ਸੁਪਨੇ, ਸਾਧਨ, ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਮਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਜੇਹਾ ਸਾਰਥਿਕ ਬਦਲਾਅ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮਾਨਵਵਾਦੀ, ਤਰਕਸੰਗਤ ਹੋ ਕੇ ਤੱਥਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ।

ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਪਸ਼ੂ ਚਾਰਦਿਆਂ ਉਡਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਉਚਾ ਉਡਣ ਭਰਨ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੁਪਨ-ਪ੍ਰਵਾਜ਼ ਲਈ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ, ਮਹਾਂਨਗਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸ ਕਰਦੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਸ ਜਦ ਕਿਸੇ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਬੰਦਾ ਜਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਿਚਕਚਾਉਂਦਾ। ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਬੂਝਸੂਰਤ ਉਦਾਹਰਣ। ਨਵੇਂ ਚੌਗਿਰਦੇ ਵਿਚ ਨਵੀਨਤਮ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਵਾਜ਼, ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਚੰਗਿਆਈ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਬਦਲਾਅ, ਹੁਲਾਸ ਅਤੇ ਸਕੂਨ ਦਾ ਸਬੋਬ ਬਣਦਾ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਲੋਕ ਅਜੇਹੇ ਬਦਲਾਅ ਵਿਚੋਂ ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਅਤੇ ਅਪੂਰਨ ਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਕ ਸੁਖ ਸੋਚ-ਸਾਧਨਾ, ਸਿਰਤ ਤੇ ਸਮਰਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸੱਚ ਸੁਖਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵਿਚ ਗੁਜਰਨ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਬਦਲਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਹੀ ਬਦਲਣਾ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਰਬਨਾਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ। ਬਦਲਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਦਾ ਮਿਆਰ ਕੀ ਏ? ਕਿਸਦੇ ਆਖੇ ਬਦਲਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖੁਦ ਹੀ ਆਪਣੀ ਚੋਣਤਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਉਦੈ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਇਸਨੇ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੌਣ, ਕਿਸ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਹੜੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਦਲ ਰਿਹਾ?

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਉੱਤੇ ਤੈਰਨ ਲਈ ਖੁਦ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣਾ ਸੇਕ ਮਨਵੀਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਰੂਪ ਬਦਲ ਕੇ ਬਰਫ਼ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਨਿੱਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰਨਾ।

ਪਿਆਸੇ ਤੇ ਸਿੱਕਰੀ ਜੰਮੇਂ ਹੋਠਾਂ ਜਾਂ ਰੱਕੜ ਦੀ ਪਿਆਸ ਬੁਝਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਾਰਸ਼-ਬੂੰਦਾਂ ਜੇਹੀ ਨਿਆਮਤ ਬਣਨ

ਲਈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਪ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ, 'ਵਾਵਾਂ' ਦੇ ਕੰਧਾੜੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੱਦਲਾਂ ਦਾਰ ਰੂਪ ਵਟਾਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲੰਮੇਰੀ ਅੰਬਰੀ ਉਡਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਰਤ ਨੂੰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਅਹੂਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿਆਸਿਆਂ ਦੀ ਪਿਆਸ ਮਿਟਾ, ਸਵਾਂਤੀ ਬੂੰਦਾਂ ਦਾ ਰੁੱਤਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਖੜੇ ਪਾਣੀ ਕਦੇ ਦਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਦਰਿਆ ਬਣਨ ਲਈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵਗਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਉਬੜ-ਖੋਬੜ ਰਾਹੀਂ ਚੱਲਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਨਿਸਚਿੱਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ। ਵਗਦਾ ਪਾਣੀ ਪੱਥਰੀਲੇ ਰਾਹਾਂ ਦੀ ਠੇਡੇ ਖਾਂਦਾ ਆਖਰ ਨੂੰ ਨਦੀ ਜਾਂ ਦਰਿਆ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ, ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਹਰੀ-ਭਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸ਼ਰਫ਼ ਹਾਸਲ ਕਰਦਾ।

ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਬਣਨ ਲਈ ਕਈ ਕੋਹਾਂ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤਹਿ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਖਰ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਗਲਵਕਤੀ ਵਿਚ ਸਿਮਟ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਕਈ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਿਖੜੇ ਪੈਂਡੇ

ਹੀ ਖਾ ਜਾਂਦੇ। ਕਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿੱਟ ਗਏ ਦਰਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਦੇਖਣਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਬਣਨ ਦੀ ਲੋਚ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਰਿਆ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਹੀ ਗਵਾ ਬੈਠੇ।

ਬਰਫ਼ ਨਾਲ ਲੱਦਿਆ ਅਤੇ ਸਰਦ-ਮੌਸਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਸਹਿੰਦਾ ਬਿਰਖ, ਬਹਾਰ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਅੱਗ ਦੇ ਸੇਕ ਵਿਚ ਖੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਰੱਖਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਉਸਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਤਪਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਬਰਫ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰੁੰਡ-ਮਰੁੰਡ ਹੋਇਆ ਬਿਰਫ਼ ਬਹਾਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਹਰੇ ਕਚੂਰ ਪੱਤਿਆਂ ਦੇ ਬਸਤਰ ਪਹਿਨੀ, ਆਪਣੇ ਸੀਨੇ ਤੇ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲ ਸਜਾਉਂਦਾ। ਹਰ ਦਰਸਕ ਦੀ ਰੂਹ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਪਿਆਰ ਜਗਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਮਨੁੱਖੀ ਸੋਝੀ ਦੇ ਨਾਮ ਲਾਉਂਦਾ। ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ!

ਮੌਸਮ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਾਰੂ ਹੋਵੇ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਤੇ ਜਾਗਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਵਕਤ ਦੀ ਫੁੱਲਕਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੂਹਦਾਰੀ ਵਿਚ ਰੰਗਣ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਕਿਆਈ ਬਖਸ਼ਣ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ।

ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਖਾੜੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬੇੜੀ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਇਕ ਮਛੇਰਾ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਯੁੱਧ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਜਿਉਣ ਦੀ ਜਿੰਦ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਤੇ ਪਿਆਸ ਨੂੰ ਹਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਸਦੇ ਹੱਠ ਸਾਹਵੇਂ ਮੌਤ ਵੀ ਹਾਰ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਖਰ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਚਾਅ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੀਂਦ, ਭੁੱਖ, ਪਿਆਸ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਜਦ ਬੰਦੇ ਦਾ ਅੰਦਰਲਾ ਜੋਰਾਵਰ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਤਾਕਤਵਰ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਉਸਦੇ ਸਾਹਵੇਂ ਹੀਣੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਬੰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਸੱਚ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਔਖੇ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਲੱਭ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਕਹਿਣਾ ਦਾ ਵੱਲ ਸਿਖਾਉਂਦਾ।

ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਮੈਨ ਡਾ. ਅਬਦੁਲ ਕਲਾਮ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਪੜ੍ਹਨਾ। ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਹਲਾਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਪਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਤੀਕ ਉਹ ਨਵੀਂ ਪੀੜਤੀ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਹੀ ਵਣਜਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਪਨੇ ਦਿਓ। ਪੂਰੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਕਰ ਹੀ ਲੈਣੇ। ਦਰਅਸਲ ਜਦ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸੁਪਨਾ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮਨ ਬਦਲਦਾ, ਉਸਦੀਆਂ ਤਦਬੀਰਾਂ ਅਤੇ ਤਸ਼ਬੀਹਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ

ਉਸਦੀ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਬਦਲਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦਾ।

ਅੰਬ ਦੀ ਗੁਠਲੀ ਦਾ ਉਪਰਲਾ ਸਖਤ ਖੋਲ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਫੁੱਟ ਰਹੀ ਕੋਪਲੀ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਤਿੱਤਕ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰ ਗੁਜਰਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਭਾਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਈਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ, ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਉਸਰੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਖੁਦ ਹੀ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਕੇ ਵੱਧਦੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਨੱਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀਆਂ।

ਹੀਰੇ ਦੀ ਔਕਾਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੇ ਤਰਾਸ਼ਣ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਤਰਾਸ਼ਣ ਦੀ ਪੀੜ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਆਮ ਤੋਂ ਖਾਸ ਬਣਾਉਂਦੀ।

ਕੁਝ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤਾਂ ਕੁਝ ਗਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਆਪਣੀ ਐਸ਼ੋ-ਇਸ਼ਰਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁੱਖਜ਼ਨੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਕਰੂਰ ਸੱਚ ਨੂੰ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਵਾਰਪਦਿਆਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਲਾਲ ਸੂਹਾ ਹੋ ਅਤੇ ਵਦਾਨ ਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਖਾ ਕੇ

ਹੀ ਲੋਹੇ ਦਾ ਟੁੱਕੜਾ ਗੱਲ ਦਾ ਚੌਅ ਬਣਦਾ, ਜੋ ਧਰਤੀ ਦੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਪਾਤ ਪਾਉਂਦਾ, ਇਸਦੀ ਜਰਬੇਖ਼ਤਾ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾਉਂਦਾ।

ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਉਡਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਅੰਬਰ ਵਿਚ ਪਰਵਾਜ਼ ਭਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅੰਬਰ ਦਾ ਆੜੀ ਬਣਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਪਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰਵਾਜ਼ ਭਰਨ ਲਈ ਦਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਨ ਵਿਚ ਉਚਾ ਉਠਣ ਦਾ ਹੀਆ ਅਤੇ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਬੰਦਾ ਮਨਚਾਹੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

ਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਪੁੰਨਿਆ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਚੰਨ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਦਿਖਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਚਾਨਣੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਰਘੀ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲੱਗਿਆਂ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮ ਕੇ ਸੂਰਜ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨੂੰ ਚੁੰਮਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਇਹੀ ਤਾਂ ਬਦਲਾਅ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਸਰਘੀ ਵਿਚ ਬਦਲਦੀ, ਹਰ ਰਾਤ ਦਿਨ ਵਿਚ ਢਲ ਜਾਂਦੀ, ਚੜਤਾ ਸੂਰਜ ਆਖਰ ਨੂੰ ਢਲਦੇ ਪ੍ਰਛਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਖਰੀ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ।

ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਹਾਅ ਲਈ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੱਗਦਿਆਂ, ਘੜੀ-ਮੁੜੀ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ-ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ।

ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਸਾਖਸ਼ਤ ਬਦਲਾਅ ਹੈ- ਬੰਦੇ ਦਾ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਬੁਢਾਪੇ ਵੰਨੀ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦੇ

ਸ਼ਬਦ ਜੋਤ

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੇਤ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ

ਫੋਨ: 216-556-2080

ਜਲਵੇ, ਢਹਿੰਦੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਅਤੇ ਆਖਰ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਹਥੋਂ ਹੀ ਆਖਰੀ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੁੰਦਾ।

ਮਾਂ ਬਣਨ ਲਈ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਪਾਲ, ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਰ ਮਰ ਕੇ ਜਿਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਂ ਦਾ ਰੁੱਤਬਾ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ। ਇਹੀ ਬਦਲਾਅ ਮਨੁੱਖੀ ਹਾਸਲਤਾ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਰਤਾਰਾ।

ਬਦਲਾਅ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਲੋਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ। ਉਸਦੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ। ਆਪਣੇ ਸਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਾਪੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਤਹਾ। ਆਪਣੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਕੁਦਰਤੀ ਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹੀ ਅਣਗੌਲਾਪਣ ਬੰਦੇ ਲਈ ਮਰਸੀਆ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਰੋਬੋਟ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖੜੇ ਤੇ ਹਾਵਭਾਵਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਤਮੀ ਵਰਤਾਰਾ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਹੰਝੂਆਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਕ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਇਹ ਲੋਕ ਨਿਰਮੋਹੇ ਅਤੇ ਨਿਰਜਿੰਦ। ਮਰੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰਦ। ਸੜੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਗਲੀਜ਼ਤਾ। ਗਲੀਜ਼ ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਗੁੰਗਾਪਣ। ਅਸਹਿਣਯੋਗ ਹਰਕਤਾਂ ਦੀ ਹਕੀਕਤ। ਇਹੀ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠ, ਇਸਨੂੰ ਕਲੰਕਤ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਅਣਛੋਹੀਆਂ ਮੰਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਲਟਕਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਹਾਸਲਤਾ ਹੁੰਦੀ। ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾਂਘਾਂ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਅਜੇਹਾ ਬਦਲਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਬੰਦੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਹਿਤਲ ਲਈ ਫਖ਼ਰ ਦਾ ਸੁਬਾਬ ਹੋਵੇ। ਨਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਕਿ ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕੌਮ, ਸਮਾਜ ਜਾਂ ਖਿੱਤੇ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਰੁੱਸਨਾਇਆ। ਸਮੁੱਚੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਾਜੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪ੍ਰਤਿਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਮਾਨਵੀ ਤਰਜ਼ੀਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਅਜੇਹਾ ਰੁੱਤਬਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਜਾਣ ਤੇ ਹਰ ਅੱਖ ਨਮ ਹੋਈ। ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਨੇ ਸੋਗ ਮਨਾਇਆ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਸਦੇ ਹਮਸਾਇਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਸਦੀਵੀ ਵਸਾਇਆ।

ਬਦਲੇ ਜ਼ਰੂਰ, ਪਰ ਅਜੇਹਾ ਬਦਲੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬਦਲਾਅ ਹਰੇਕ ਲਈ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਹੋਵੇ। ਇਕ ਰੋਲ ਮਾਡਲ। ਸਮਾਜਿਕ ਦਾਇਰਿਆਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਇਨਾਇਤ ਅਤੇ ਇਬਾਰਤ ਨੂੰ ਇਬਾਦਤ ਦਾ ਮਾਣ ਮਿਲੇ।

ਬਦਲਾਅ ਜੀਵਨ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤਰ। ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਾਰ। ਅੰਤਰੀਵੀ ਬਦਲਾਅ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰ ਅਸੰਭਵ ਕਾਰਜ ਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਖੁਦ ਦੀ ਤਦਬੀਲੀ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਬਦਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ। ਤੁਸੀਂ ਸਿਆਣੇ ਬਣਦੇ, ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਬਦਲੋ।

ਹਰ ਰਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵਾਂ ਦਿਨ ਨਵੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸੁਪਨੇ ਪੈ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਸਦਾ ਕਿਹੜੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ, ਸਰੋਕਾਰ, ਸਮਝ, ਸਮਰਪਿਤਾ ਅਤੇ ਸੁਪਨਗਿਰੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੇ

ਬੁੱਤ ਵਿੱਛੜੇ ਨਹੀਂ ਮਰਨੇ।
ਦਿਲ ਅੰਦਰ ਜਜ਼ਬੇ ਜਿੱਤਣ ਦੇ
ਲੱਖ ਹਰਾਇਆਂ ਨਹੀਂ ਹਰਨੇ।
ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੇ...

ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਂਦੀ
ਬਣ ਬਣ ਡੈਣ ਖਾਣੇ ਨੂੰ।
ਅਸੀਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਕਿਰਨ ਬਣੇ
ਨਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਕਰਨੇ।
ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੇ...

ਮਿੱਟੀ, ਪਾਣੀ, ਹਵਾ, ਹੱਡ-ਮਾਸ ਦੀ
ਇਹ ਦੇਹ ਜੋ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ।
ਹੰਝੂ, ਹੌਕੇ, ਹਾਵੇ, ਦਰਦ ਵਿਛੋੜੇ
ਸੱਜਣਾਂ ਹੱਸ-ਹੱਸ ਅਸਾਂ ਨੇ ਜਰਨੇ।

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਰੋ

ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੇ...

ਖਾਲੀ ਆਏ ਖਾਲੀ ਜਾਣਾ
ਨ ਬਚਿਆ ਕੋਈ ਰਾਜਾ ਰਾਣਾ।
'ਅਮਰ' ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਉਸਦਾ ਹੋ ਜਾ
ਸੱਚਿਆਂ ਹੀ ਭਵ ਜਲ ਤਰਨੇ।
ਇਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੇ,
ਬੁੱਤ ਵਿੱਛੜੇ ਨਹੀਂ ਮਰਨੇ।

ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਤੇ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲੇ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ: ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ (ਫਰਿਜ਼ਨੋ) ਵਲੋਂ ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਕਰਵਾਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਮਦਨ ਲਾਲ ਢੀਂਗਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਰਹੇ। ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਲਜ ਤੱਕ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਇਕ ਪੈਨਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਇਕਾਂ ਜਾਂ ਲਹਿਰਾਂ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ 'ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਇਲਾਜ' ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ 'ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ' ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ 35 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਡਲ ਅਤੇ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਰ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਜੱਜ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਡਾ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੈਨਲ ਨੇ ਨਿਭਾਈ। ਇੰਡੋ

ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪਿਛਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ, ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ, ਲਿਖਣ ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਆਗੂਆਂ ਵਾਲੇ ਗੁਣ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ-ਭਵਨੂਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਸਹਿਜ ਕੌਰ ਨੇ ਰਾਣੀ ਜਿੰਦ ਕੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਗਾ ਕੇ ਕੀਤੀ। ਰਾਜ ਬਰਾਤ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸੁਨਾਮ

ਦੀ ਵੀਰ ਗਾਥਾ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੀ.ਐਚ.ਜੀ. ਡਾਂਸ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਅਕੈਡਮੀ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸ. ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸ. ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ਨ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁਟਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਫੋਰਮ ਦੀ ਇਸ ਉਸਾਰੂ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਨ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿਤੀ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ

ਉਸਾਰੂ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਟੇਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਆਂਚਲ ਹੋਅਰ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ।

ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੀਡੀਏ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋਸਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੰਜੀਵ ਕੁਮਾਰ (ਪੀ ਟੀ ਸੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ), ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆ (ਧਾਲੀਆਂ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁੱਪ), ਦਿਲਬਾਗ ਬੰਗਤ (ਜੱਸ ਟੀ ਵੀ), ਕੁਲਵੀਰ ਹੋਅਰ (ਹੋਅਰ ਮੀਡੀਆ), ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਹੈਰੀ ਮਾਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇੰਡੋ ਅਮੈਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸੱਜਣਾਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਦਾ ਸੁਮੇਲ - ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ

ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਰੰਗ ਮੰਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਇਆ ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਰੰਗ ਮੰਚ 'ਤੇ ਲਗਪਗ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਾਬਾ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਸਕੂਲ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਐਸਾ ਸ਼ੌਕ ਜਾਗਿਆ, ਮੁੜਕੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਸਗੋਂ ਪੌੜੀ-ਦਰ-ਪੌੜੀ

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ

ਸਨਾਤਨ ਧਰਮ ਸਭਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮੋਦੀ ਕਾਲਜ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਰੁਪਾਂ ਵਿੱਚ

ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਦਾ, ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੀ ਬਾਹੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਦੋਂ ਐਕਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਉਹ ਹਰਫਨ ਮੌਲਾ ਅਦਾਕਾਰ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਰਦਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸਦਾ ਜਿਉਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਨਮੂਨਾ ਬਣਕੇ ਬਾਕੀ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ੍ਰੋਤ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਬਾਕਮਾਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਈਗੋ ਨਹੀਂ, ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਰੋਲ ਕਰਕੇ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਤਾਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਉਸਦਾ ਜਨਮ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਅਦਾਕਾਰ ਦਾ ਰੋਲ ਕਰਨਾ ਉਸਦਾ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਉਸਦਾ ਮੰਤਵ ਹੈ। ਉਹ ਅਦਾਕਾਰੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁਦਾਈ ਹੈ, ਅਦਾਕਾਰੀ ਉਸਦੇ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਵਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਭਵਾਨੀ ਸ਼ਰਮਾ ਕੋਲੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮਲੀਲਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ

ਕੇ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਭਾਵੇਂ ਐਨ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲਾਕੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਕਲਾਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰਮਿੱਦਰਪਾਲ ਕੌਰ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਪੰਜ ਨਾਟਕਾਂ 'ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਤਾਰਾ', 'ਕੋਈ ਦਿਉ ਜਵਾਬ', 'ਕਦੋਂ ਤੱਕ', 'ਯੇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਅਤੇ 'ਮੁਝੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਚਾਹੀਏ' ਵਿੱਚ ਬਾਕਮਾਲ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਵਾਹਵਾ ਸਾਹਵਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਾਣ ਸਭਰਵਾਲ, ਜਗਜੀਤ ਸਰੀਨ, ਹਰਜੀਤ ਕੈਂਬ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਗੱਖਤ ਦੀਆਂ ਨਾਟਕ ਮੰਡਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੇ 'ਬੋਗਾਨੇ ਬੋਹਤ ਦੀ ਛਾਂ', 'ਅਰਬਦ ਨਰਬਦ ਪੁੰਦੁਕਾਰਾ' ਅਤੇ 'ਗਾਨੀ', ਸਫਦਰ ਹਾਸ਼ਮੀ ਦੇ 'ਹੱਲਾ ਬੋਲ', 'ਅਪਹਰਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ' ਅਤੇ 'ਮੇ ਦਿਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ', ਏ.ਚੈਖਵ ਦੇ 'ਗਿਰਗਿਟ', ਸਤੀਸ਼ ਵਰਮਾ ਦੇ 'ਟਕੋਰਾ', ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਦੇ 'ਰੋਡਾ ਜਲਾਲੀ', ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਾ ਦੇ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ', ਰਾਣਾ ਜੰਗ ਬਹਾਦਰ ਦੇ 'ਬੋਦੀ ਵਾਲਾ ਤਾਰਾ' ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ 'ਮਜਨੂੰ ਪਾਰਕ' ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ

ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਮੰਚ ਗਰੁਪ 'ਨਟਰਾਜ ਆਰਟਸ ਥੀਏਟਰ' 1980 ਵਿੱਚ ਮੋਦੀ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾ ਨਾਟਕ 'ਇਸ਼ਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਰੱਚਿਆ' ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਥੇਟਰ ਗਰੁਪ

ਕਲਾ ਪਰਿਕਰਮਾ

ਖੁਦ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਰੰਗ ਮੰਚ ਹੀ ਉਸਦਾ ਮੱਕਾ ਤੇ ਕਾਅਵਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰੋਹਤਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਾਮ ਲੀਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੁਲਾਕੇ ਰਾਵਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਧਾਕ ਜੰਮ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਣ ਭੱਤਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ

ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਲਾਈਫਟਾਈਮ ਅਚੀਵਮੈਂਟ ਐਵਾਰਡ

ਤਿਰੂਵਨੰਤਪੁਰਮ: ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ 22 ਤੋਂ 27 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਇੱਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 17ਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਤੇ ਸ਼ਾਰਟ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ (ਆਈ. ਡੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਐਫ. ਕੇ.) 'ਚ ਲਾਈਫਟਾਈਮ ਅਚੀਵਮੈਂਟ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ, ਕੋਰਲ ਸਟੇਟ ਫਿਲਮ ਅਕੈਡਮੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਇਕ ਰਿਲੀਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਚ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਕਦ, ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਇਕ ਟਰਾਫੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਲੀਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ 2004 ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ 'ਫਾਈਨਲ ਸਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ 2002 ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੰਗਿਆਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਥੀਏਟਰ ਪ੍ਰਮੋਟਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਥੀਏਟਰ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਹਰ ਸਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੰਗ ਮੰਚ ਦੇ 10 ਅਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਰੋਜ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਾਟਕ ਮੇਲੇ ਆਯੋਜਤ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਮਾਹਿਰ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਨਵੇਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੰਗ ਮੰਚ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸਨੇ 70 ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਦਰਜਨ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਐਂਟਨੀ ਚੈਖਵ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਗਿਰਗਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਏ ਨਾਟਕ ਦੇ 700 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਝੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਵੀ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ।

ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਜਨਮ 1 ਜੂਨ 1964 ਨੂੰ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਮਾਤਾ ਤਾਰਾ ਦੇਵੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਪਿਤਾ ਬੱਧਰੀ ਦੱਤ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਤਰਾ ਖੰਡ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 1952 ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸੰਗਰੂਰ ਆ ਗਏ ਸਨ। 1977 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਟਿਆਲਾ ਆ ਕੇ ਵਸ ਗਿਆ। ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਲਈ ਉਹ 1980-81 ਵਿੱਚ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਸਨੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਮੋਦੀ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਥੋਂ ਉਸਨੇ ਬੀ.ਏ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ। ਸੰਪਰਕ: ਗੋਪਾਲ ਸ਼ਰਮਾ 7355361080

—ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੋਬਾਈਲ-94178 13072

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉੱਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 30 ਅਗਸਤ 2025 ਹੈ। —ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-705

ਅੱਧਖੜ ਗਭਰੂ ਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹਿਆ, ਬਣ ਗਿਆ ਵੱਡਾ ਅਥਲੀਟ, ਨੇੜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫਟਕਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਤੇਰ੍ਹਾਂ ਮੈਰਾਬਨ ਕੀਤੀਆਂ ਬੀਟ। ਦਿਨ ਪੂਰ ਦਿਨ ਹੁਣ ਚੜ੍ਹੇ ਜਵਾਨੀ, ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਨਵੀਂ ਉਹ ਛਾਲ, ਮਿਹਰ ਕਰਕੇ ਦਾਤਾ ਹੱਥ ਸਿਰ ਰੱਖੇ, ਲੰਮੀਆਂ ਵਾਟਾਂ ਕਰੇ ਕਮਾਲ!

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-703

ਐਧਰ ਓਧਰ ਮਨ ਭਟਕੇ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਮਝਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਖੁਦ ਹੀ ਖੁਦ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਗੱਲਾਂ ਰੁੱਸੇ ਤਾਈਂ ਮਨਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਬਣੇ ਨਾ ਤਾਂ ਤਾੜ ਕੇ ਆਖੇ ਲਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ। —ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ

ਰੱਬ ਦਿਆ ਬੰਦਿਆ ਬਣ ਜਾ ਬੰਦਾ। ਕਿਉਂ ਘੁੰਮਣ-ਘੇਰੀਆਂ 'ਚ ਫਸਿਆ ਫਿਰਦਾ ਏ। ਨੇਕੀ ਵਾਲੇ ਕਰਮ ਤੂੰ ਕਰ ਲੈ

ਬਿਨਾਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਭੱਜਿਆ ਫਿਰਦਾ ਏ। ਸਿਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ 'ਸਰ' ਨਹੀਂ ਲੱਭਣਾ। ਕਿਉਂ ਨਿੰਦਾ-ਚੁਗਲੀ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏ। ਨਿਮਰ ਹੋ ਕੇ ਕਰਮੀ-ਧਰਮੀ ਬਣ ਜਾ ਮੈਂ ਲੱਭਿਆ ਇਹ ਮੰਤਰ ਚਿਰ ਦਾ ਏ। —ਲੋਕਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ ਫੋਨ: 6417176877

ਵਿਚਾਰ ਬੰਦਿਆ! ਕੀ ਇੱਥੇ ਤੇਰਾ ਮੇਰਾ। ਇਹ ਜੱਗ ਰੁੱਖ 'ਤੇ ਜਿਉਂ ਪੰਛੀ ਬਸੇਰਾ। ਇਕ ਬੂੰਦ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਉਪਜ ਹੈ ਤੇਰੀ। ਅੰਤ ਬਣ ਜਾਣਾ ਤੂੰ ਭਸਮ ਦੀ ਢੇਰੀ। ਬਾਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਬਹੁਤ ਕਰੋਂ ਵਿਸਥਾਰ। ਆਫਰਿਆ ਫਿਰੋਂ ਵਿਚ ਮਾਣ ਹੰਕਾਰ। ਨਿਤਾਣੇ-ਨਿਮਾਣੇ ਨੂੰ ਨਾ ਬੰਦਾ ਜਾਣੇ। ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੇ ਵਾਂਗ ਮਾਣਸ ਖਾਣੇ। ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਭਲਾ-ਮਾਣਸ ਅਖਵਾਣੇ। ਕਰੁਣਾ ਤਰਸ ਵਾਲੀ ਗਲੀ ਨਾ ਜਾਣੇ। ਸੱਚੀ ਦਰਗਾਹੇ ਜਦ ਮੰਗਿਆ ਹਿਸਾਬ। ਪੱਲਿਓਂ ਜੇ ਖਾਲੀ ਕੀ ਦਏਂਗਾ ਜਵਾਬ। 'ਨਾਕਾਮ' ਨਿਕੰਮਿਆ! ਨਾ ਦੇਹ ਤੂੰ ਮੱਤਾਂ। ਮੀਚ ਲਏ ਅੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਖ਼ਤਾਂ। —ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ 'ਨਾਕਾਮ' ਫੋਨ: +1 864-318-5500

ਛੱਡ ਦਿਲਾ

ਛੱਡ ਦਿਲਾ ਛੱਡ ਗਿਆਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਝੂਰ ਨਾ। ਚੁੱਪ ਹੋ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾ ਤੂੰ ਮੁਕੱਦਰਾਂ ਨੂੰ ਘੂਰ ਨਾ। ਜਿਹੋ-ਜਿਹਾ ਬਚਿਆ ਏ, ਇਹਨੂੰ ਹੀ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖ, ਕੱਚ ਵਾਂਗੂੰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਤੇ ਬਹਿਜੀ ਚੂਰ-ਚੂਰ ਨਾ। ਆਪਣੇ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਈ ਹਾਵੇ ਅਤੇ ਹਉਕਿਆਂ ਨੂੰ, ਵੱਧ ਸੇਕੀ ਇੱਟ ਵਾਂਗੂੰ ਹੋ ਜੀ ਤੂੰ ਮਨੁੱਖ ਨਾ। ਸਮੇਂ ਨੇ ਹੀ ਐਸੀ ਕੋਈ ਚਾਲ ਮਾਤੀ ਚੱਲ ਦਿੱਤੀ, ਛੱਡ ਗਿਆਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਾ। ਪੱਤ ਝੜੇ ਰੁੱਖਾਂ ਜਿਹਾ ਜੇ ਤੂੰ ਰੁੱਖਾਂ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹਾ ਨੂਰ ਨਾ। ਹੱਸ ਖੇਡ 'ਨਾਗਰਾ' ਬਿਤਾਅ ਲੈ ਰਹਿੰਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਦਿਨ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਨਾ। —ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ 'ਮਹਿੰਦਪੁਰੀਆ'

ਸਰਵਣ ਪੁੱਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ-ਹੁਣ ਬੁਢਾਪੇ ਦੀ ਵਹਿੰਗੀ ਕੌਣ ਚੁੱਕੇ?

ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੁੱਲਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਰਖਵਾਲੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ, ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਈਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨਾਲ, ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲਾਅ/ਨਿਘਾਤ ਆਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ 2011 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜਾਬ

ਰਵਿੰਦਰ ਚੋਟ
ਫੋਨ 98726-73703

ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 9.34% ਸੀ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਔਸਤ 8.6% ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੰਮੀ ਉਮਰ, ਬਿਹਤਰ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਘਟ ਰਹੇ ਜਨਮ ਦਰ ਇਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਜੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦਾ ਸਰੋਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਅਤੇ ਇਕੱਠੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਕੱਲੇਪਨ ਅਤੇ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ੂਗਰ, ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਆਮ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰੀ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹਨ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਵਾਇਤ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਇੰਦਿਰਾ ਗਾਂਧੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੇਂਡੂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਵੀ ਐਕਟ 2007 ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 13 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਵਰਸਿਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ -ਸੀ -ਨੰ :193 ਆਫ 2016) ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ

ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਉਣ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ -ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਉਣ, ਸਿਰ 'ਤੇ ਛੱਤ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰੇ! ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ 'ਮੈਨਟੇਨੈਂਸ ਐਂਡ ਵੈਲਫੇਅਰ ਆਫ ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਂਡ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਐਕਟ 2007' ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 30 ਅਧੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

21 ਅਗਸਤ ਦਾ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ 19 ਅਗਸਤ 1988 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 14 ਅਗਸਤ 1935 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਐਕਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਇਸ ਦਾ ਮੰਤਵ ਵੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੰਤਵ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਦੁਰ-ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਚੇਤਨਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ 21 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰੋਨਾਲਡ ਰੀਗਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਕ ਰੁਝੇਵਾਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰ ਸਕਣ।' ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਡਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ! ਜੁਆਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਾਰ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਸਾਡੀ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਤਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਲ ਜਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਲ ਹੋਂ ਤੇ ਬੁਢਾਪਾ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਚੋਲ ਛਡਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਏਸ਼ੀਆ ਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਬੁੱਢੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਬੁਢਾਪੇ ਵਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਦੇਖਭਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਂਝਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਹਰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਢੇਪੇ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਸਿਹਤ,

ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਰ ਬਣਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਫ਼ੋਟੋ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਪਾਲ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਬਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਐਕਟ 2006 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੁੱਤਰ-ਧੀ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਤੋਂ ਦਸ ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏਗਾ! ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਲਗਾਏਗੀ ਤੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਲਈ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਹੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰੀ ਆਫ ਸਟੇਟਿਸਟਿਕ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 73.3 ਮਿਲੀਅਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 30.6 ਮਿਲੀਅਨ ਹੈ! ਤਕਰੀਬਨ 104 ਮਿਲੀਅਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਜ਼ ਵਿਚੋਂ 53 ਮਿਲੀਅਨ ਔਰਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ 51 ਮਿਲੀਅਨ ਪੁਰਸ਼ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਲ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਗਪਗ 14.2 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੂਸਰਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਨ ਭਾਵ ਆਪ ਕਮਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਕੁਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 41.6 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਉਮਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ! ਬਜ਼ੁਰਗ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ ਦੂਸਰਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਵਧੀਆ ਆਰਥਿਕ ਵਿਵਸਥਾ, ਵਧੀਆ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਤੇ ਮੌਤ ਦਰ ਘਟਣ ਕਰਕੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨ ਪੂਰ ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਫੰਡ ਐਂਡ ਹੈਰੀਟੇਜ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 2017 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2026 ਤਕ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਕੇ 173 ਮਿਲੀਅਨ

ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਔਖਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪਾ ਘਰਾਂ ਵਲ ਧੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਹ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਆਬਾਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਲਡ ਏਜ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਰਹੇ 60-79 ਤਕ ਉਮਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ 200 ਰੁਪਏ ਅਤੇ 80 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ 500 ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਤੋਂ ਘਟ ਨਹੀਂ! ਸੰਨ 2007 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ! ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 2022 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ 'ਤੇ ਮਿਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਕੱਟਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾਰ ਮਾਰਦੀ ਹੈ! ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਦਰ ਨਿਗੂਣੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵੀ ਦਬ ਲੈਂਦੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤੇ ਥਾਂਵਾਂ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਵਰੀ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

2016 ਵਿਚ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ 500 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੀਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 'ਆਪ' ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਕਿ 2022 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ, ਨੇ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਭਾਵੇਂ 1500 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਕਰ ਦਿਤੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖ ਦਿਤੀਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼ਰਤ ਇਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਆਕਤੀ ਦੀ ਆਮਦਨ 60000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ, ਉਸ ਕੋਲ 200 ਵਰਗ ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਸ ਕੋਲ 2.5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹਿਰੀ ਤੇ ਵਾਹੀ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜੇ ਕਰ ਉਸ ਕੋਲ ਬਰਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਦੇ ਆਈ ਕਾਰਡ ਦਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਰਸ਼ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਲਈ ਉਮਰ 65 ਸਾਲ ਰੱਖੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਉਮਰ 58 ਸਾਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਔਰਤਾਂ, ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਅਤੇ ਬਦੇਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵੱਖਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਂਜ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਇਕ ਹੈਲਪਲਾਈਨ 14567 ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਇਸ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਫੋਨ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਆਮ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਰਟ ਫੋਨ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਨੈਟ ਦਾ ਸਧਾਰਨ ਗਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਔਖੇ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਮਦਦ ਲਈ ਰਾਬਤਾ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਇਕੱਲੇ ਬੈਠ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਨੂੰ ਦਿਲਚਸਪ ਬਣਾ ਸਕਣ।

ਪਲ ਦੇ ਪਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਜਵੰਦਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਿੱਕੀ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਤੋਂ ਬੜੇ ਸੂਖਮ ਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਜਾਂ ਅਸਲੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਘੱਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਟਣਾ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਲਾਜਵਾਬ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਜਵੰਦਾ ਦਾ 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਮਾ' ਕਾਲਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਮੀਦ ਹੈ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਹਰ ਬਾਪ, ਹਰ ਪਤੀ, ਹਰ ਭਰਾ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹੇ...ਲਾਲੂ ਯਾਦਵ ਦੀ ਫੋਟੋ ਵੇਖੀ...ਕਿੰਨੇ ਚੇਹਰੇ ਘੁੰਮ ਗਏ...ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਜੈਲ ਸਿੰਘ...ਬਰਨਾਲਾ...ਸਰਦ ਪਵਾਰ ਅਡਵਾਨੀ...ਚੜ੍ਹਤ ਦੇ ਦਿਨ...ਮਰਜ਼ੀ ਬਗੈਰ ਪੱਤਾ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹਿੱਲਿਆ ਕਰਦਾ...ਫੇਰ ਦਿਨ ਕਦੋਂ ਢਲਿਆ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ...ਭੀਤ ਵਿਚ ਇੰਝ ਗਵਾਚੇ ਜਿੰਦਾਂ ਨਿੱਕਾ ਜਵਾਕ...ਜਵਾਕ ਨੂੰ ਤੇ ਫੇਰ ਵੀ ਮਾਂ ਲੱਭਦੀ ਫਿਰਦੀ ਏ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤਾਲੇ ਲੱਗ ਗਏ...ਲੱਕ ਲੱਕ ਉੱਚਾ ਘਾਹ...ਇੱਕ ਕੋੜੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ...ਬੰਦਿਆ ਇਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸਦੀਵੀਂ ਨਹੀਂ...ਸਭ ਨਾਸ਼ਵਾਨ ਏ...ਅਹੁਦੇ, ਪਦਵੀਆਂ, ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਚੇਰਮੈਨੀਆਂ, ਪ੍ਰਧਾਨਗੀਆਂ, ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ, ਹੁਸਨ ਜਵਾਨੀ ਮਾਪੇ...ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੰਗ...!

ਈਰਾਨ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ ਤੇਹਲਵੀ...ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਦੌਲਤ...ਕਵਿੰਟਲਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਸੋਨਾ...ਸਤੰਤਰ ਵਿਚ ਤਖਤ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ...ਦੇਸ਼ੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ... ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਡਰ...ਕੋਈ ਦੇਸ਼ ਪਨਾਹ ਨਾ ਦੇਵੇ...ਅਖੀਰ ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਹੋਸਨੀ ਮੁਬਾਰਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਇਸਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਪਨਾਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ...ਅਖੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਆਪਣੇ ਕੁਤਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਏ ਪਨਾਹ...ਅਕਾਉਟ

ਫ੍ਰੀਜ਼ ਹੋ ਗਏ...ਜਿੰਨੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਭ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਗਈ...ਅਖੀਰ ਸਾਲ ਕੁ ਮਗਰੋਂ ਗੁੰਮਨਾਮੀ ਵਿਚ ਹੀ ਮੁੱਕ ਗਿਆ!

ਇੱਕ ਪੁਰਾਣਾ ਹਿੰਦੀ ਗਾਉਣ...“ਮੈਂ ਪਲ ਦੇ ਪਲ ਕਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੂੰ...ਪਲ ਦੇ ਪਲ ਮੇਰੀ ਜਵਾਨੀ ਹੈ...ਪਲ ਦੇ ਪਲ ਮੇਰੀ ਹਸਤੀ ਹੈ...ਪਲ ਦੇ ਪਲ ਮੇਰੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ”

ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਪਲ ਦੇ ਪਲ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੀ ਤਾਂ ਏ...!

ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਬਰ ਕੋਲ ਬੈਠੀ ਇੱਕ ਰੂਹ ਨੂੰ ਉਲਾਹਮਾ ਦਿੱਤਾ...ਤੂੰ ਸਿਜਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਮੈਂ ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਹਾਂ...ਅੱਗਿਓਂ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਭਾਈ ਇਸ ਕਬਰ ਵਿਚ ਦਫਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਮੈਂ ਵੀ ਇੰਝ ਹੀ ਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਸਾਂ...ਪਰ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰ ਸਭ ਬਰੋਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ...!

ਬਹੁਤ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲੋਂ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਅਦਾਕਾਰ

ਰਜ਼ਾ ਮੁਰਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਇਆ...ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮਰਾ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ...ਖੁਦ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਕਮਰਾ ਖੁਲ੍ਹਵਾ ਦਿੱਤਾ...ਮੰਜਾ ਬਿਸਤਰਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਲਵਾ ਦਿੱਤਾ...ਸਵੇਰੇ ਵੇਖਿਆ ਤਾਂ ਭੋਏ 'ਤੇ ਸੁੱਤਾ ਪਿਆ...ਅਖੇ ਅੱਲ੍ਹਾ ਰਹਿਬਰ ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਭੋਏ 'ਤੇ ਥਾਂ ਮਿਲ ਗਈ ਏਨਾ ਹੀ ਬਹੁਤ ਏ...ਮਰ ਗਏ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨੀ ਭੋਏ ਅੰਦਰ ਕਿੰਨਾ ਡੂੰਘਾ ਦੱਬਣਾ ਏ...ਕਈ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦੇ ਤੇ ਕਈਆਂ ਦੀ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਆਕੜ ਨੀ ਜਾਂਦੀ!

ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦੇ ਦੇਸਤ ਦੀ ਮਾਂ ਮੁੱਕ ਗਈ...ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੀ ਟਹਿਲ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਚੌਕੀਦਾਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਭਈਆ ਰੱਖ ਆਇਆ...ਮਗਰੋਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਵੀ ਤੁਰ ਗਏ...ਭੋਗ ਮਗਰੋਂ ਅਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪਰਤਿਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੱਛੋਂ ਫੋਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਭਈਆ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਲੈ ਆਇਆ...ਕੋਠੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਜਾਊ...!

ਉਚੇਚਾ ਇੱਕ ਵੇਰ ਫੇਰ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤਿਆ...ਕੋਠੀ ਅੱਪੜ ਭਈਏ ਨੂੰ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਤੂੰ ਬਿਨਾ ਪੁੱਛੇ ਟੱਬਰ ਲੈ ਆਇਆ...ਕਿਧਰੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ...ਅੱਗਿਓਂ ਹੱਸ ਪਿਆ ਅਖੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਕੌਣ ਸਾ ਕਬਜ਼ਾ...ਯਹਾ ਤੋਂ ਸਭ ਚੌਕੀਦਾਰ ਹੋ...ਯਹਾ ਤੱਕ ਕੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਬੀ ਤੇ ਚੌਕੀਦਾਰ ਹੀ ਬੇ...ਮਾਲਕ ਹੋਤੇ ਤੇ ਯੇਹ ਕੋਠੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥ ਨਾ ਲੇ ਜਾਤੇ...ਫਿਕਰ ਮਤ ਕਰੋ...ਚੌਕੀਦਾਰ ਹੀ ਰਹੂੰਗਾ...!

ਦੇਸਤ ਆਖਣ ਲੱਗਾ, ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਂ ਕੋਠੀ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਪਰ ਭਈਏ ਨੇ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਭਰਿਆ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਵਹਿਮ-ਭਰਮ ਹੀ ਕੱਢ ਕੇ ਬਾਹਰ ਮਾਰਿਆ...!

ਇਥੇ ਸਭ ਕਿਰਾਏਦਾਰ...ਚੌਕੀਦਾਰ...ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਦੀ ਵਕਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ...ਸੱਪ ਵਾਂਭ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਮਾ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਵੰਦਾ

ਕੁੰਡਲੀ ਮਾਰ...ਮੇਰੀ ਮੇਰੀ ਕਰਦੇ...ਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ...ਬਾਕੀਆਂ 'ਤੇ ਰੋਹਬ ਜਮਾਉਂਦੇ...ਈਨ ਮਨਵਾਉਂਦੇ...ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਉਂਦੇ...ਹਉਮੇ ਨੂੰ ਪਾਲਦੇ ਹੋਏ...ਫੇਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਵਾਜ ਪਈ ਓਦੋਂ ਸੂਈ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਤੱਕ ਵੀ ਸਾਂਭਣ ਦੀ ਮੋਹਲਤ ਨੀ ਮਿਲਣੀ...ਇਹ ਦੌਲਤਾਂ ਘਰ ਬੈਂਕ ਬੈਲੰਸ ਗਹਿਣਾ-ਗੱਟਾ ਸਭ ਕੁਝ ਜੰਮਣ ਮਰਨ ਵਿਚਲੇ ਟਾਈਮ ਦੇ ਰੰਗ ਤਮਾਸ਼ੇ...!

ਆਹ ਅਖੀਰੀ ਪਹਿਰਾ ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਿੰਨੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ...ਇੱਕ ਵੇਰ ਬੜਾ ਦਿਲਚਸਪ ਜਵਾਬ ਆਇਆ...ਜਾ ਜਾ ਕੰਮ ਕਰ ਆਪਣਾ...ਕੋਲ ਹੀ ਰੱਖ ਆਪਣੀ ਫਿਲਾਸਫੀ...ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ...ਹਰ ਕੋਈ ਇਕੱਠੀ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕੇ ਜਿਸਦੀ ਕੋਠੀ ਦਾਣੇ...ਉਸਦੇ ਕਮਲੇ ਵੀ ਸਿਆਣੇ!

ਸਿੱਖ-ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਏਨਾ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਦੀਰਘ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ ਹੀ ਕਿਉਂ ਜਾਣ? ਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਸੀਂ 550 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ ਤਾਂ ਸਾਢੇ ਪੰਜਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜੇ ਮਨਾਉਣੀਆਂ ਹੀ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ-ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਕਸਦ-ਮੰਤਵ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਿਦਾਂ ਹੋਵੇ? ਸਾਡੇ

ਡਾ: ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ
ਫੋਨ: 97798-53245

ਕੋਲ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

‘ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ’ ਦਾ ਉਤਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਨਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਚੋਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵੱਡੀ ਜਨਮ-ਸ਼ਤਾਬਦੀ 1969 ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 500ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਖੁੰਝਣ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਤੇ ਸਾਢੇ ਲਾ ਕੇ, ਕਿਤੇ ਪੌਣੇ ਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਸਵਾਏ ਲਾ ਕੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਦਸ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਜਨਮ-ਉਤਸਵ, ਗੁਰਗੱਦੀ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਥਵਾ ਪਰਲੋਕ ਗਮਨ ਦਿਵਸ ਆਦਿ ਅਤੇ ਗੁਰ-ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਵਸਰ ਸਿਰਜਣ ਲਈ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 500ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1999 ਵਿਚ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਤੀਸਰੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਮਨਾਈ ਗਈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਮੌਕਾ-ਬ-ਮੌਕਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਵੱਡ-ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2019 ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ 550ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਯਾਦਗਿਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ 1969 ਵਿਚਲੇ 500ਸਾਲਾ ਅਤੇ 2019 ਵਿਚ ਮਨਾਏ

ਕਿਵੇਂ ਮਨਾਈਏ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ?

550ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 50 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜ-ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਕਿੱਡਾ ਵੱਡਾ ਨਿਘਾਰ ਆ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਲਨਾ ਇਹ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਮ-ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਅਸਲ ਮੰਤਵ ਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਤਿੰਨ ਧਿਰਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ। ਉਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਤਾਲ ਮੇਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੀਸਰੇ ਮੌਕੇ ਇਸਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਹੋਂਦ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਜਨਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਵਿਚ 1969 ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਉਦਮ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ 38 ਕਾਲਜ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਵਿਦਿਅਕ ਉਭਾਰ ਆਇਆ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਰੇ ਏਨਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਬਿਜਲੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੂਰ-ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਇਨ-ਖੋਜ ਖੋਜ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਲਿਖਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਸ ਗੁਰਪੁਰਬ ਦੀ ਗਜ਼ਟਿਡ ਛੁੱਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

1999 ਵਿਚ ਮਨਾਏ ਗਏ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਨੇ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫੇਰ ਕੌਮੀ-ਝੁਣਝੁਣੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਦਲ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ-ਸਿਆਸਤ ‘ਤੇ ਭਾਰੂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਮੌਕੇ ਦੀ ਨਬਜ਼ ਭਾਪਦੇ ਹੋਏ ਪਰਵਾਸੀ ਗਰਮ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਧੂਰੋਂ ਸਿੱਖ ਹਨ (ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਵੀ ਬਣੇ)। ਮੈਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਰੰਭੇ ਅਤੇ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹੇ ਗਏ। ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ‘ਤੇ ‘ਵਾਈਟ ਸਿਟੀ’ ਵਜੋਂ ਚਮਕਣ ਦੀ ਖੁਸ਼-ਨਸੀਬੀ ਹਾਸਲ ਹੋਈ। ‘ਵਿਰਾਸਤੇ-ਖਾਲਸਾ’, ਅੱਠਵਾਂ ਅਜੂਬਾ (?) ਵਰਗੇ ਬਹੁ-ਕਰੋੜੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਾਸਲ ਬਣੇ। ਸੰਸਾਰ-ਭਰ ਦੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿੱਖ-ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰਥਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ‘ਨਿਸ਼ਾਨੇ-ਖਾਲਸਾ’ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ 550ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਮੌਕੇ ਕੇਂਦਰ-ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਐਸਾ ਵਾਪਰਿਆ ਜੋ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਾਪਰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਸ ਮੌਕੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ। ਧਾਰਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਰੂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਸੀ। ਤਾਲ-ਮੇਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਕਤ ਸਿਰ ਨਾ ਸੁਰੂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਤਿੰਨੋਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਪੀਪਣੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਜਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਖੈਰ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਪਿਛਾਹ-ਹਟਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬੱਸ-ਅੱਡਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬੇਬੇ ਨਾਨਕੀ ਨਿਵਾਸ ਵਰਗੀ ਸਰ੍ਹਾਂ ਨਸੀਬ ਹੋ ਗਈ।

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਰਗਾ, ਪਿਛਾਹ ਹਟਵਾਂ, ਸੱਤ-ਉਨੀਂਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਗ ਉਠਿਆ। ਲੰਗਰ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ 550 ਡਿਸ਼ਾਂ ਵਾਲਾ ‘ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ’ ਲਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਰੁਪਏ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮ ਸਥਾਨਾਂ ‘ਤੇ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੇ। ਸਮਾਗਮ ਸਥਾਨ ਭਾਵੇਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਰਿਹਾ ਪਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨੀ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਅਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਏਸ ਸੁਭ ਮੌਕੇ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਾਸਲ ਇਹੀ ਰਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਚਰੋਕਣੀ ਅਰਦਾਸ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪਿਆ ਅਤੇ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਕੋਰੀਡੋਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 550 ‘ਨਾਮਵਰ’ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੀ.ਟੀ.ਯੂ. ਕਪੂਰਥਲਾ-ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਡਿਨਰ ਸਮੇਤ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਰਿਸਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਕਾਫੀ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਰਿਹਾ: ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੇ ਦੋਵੇਂ ਕਿਤਾਬਚੇ ਚੈਲਿੰਜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਪਏ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਬਹੁ-ਮੁੱਲੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸੰਪਰਦਾ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮਾਂ ਮੌਕੇ ਹਉਮੈ ਦੀ ਐਸੀ ਧੂਣੀ ਧੁਖੀ

ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਕਾਲੀ-ਦੁਫੇੜ ਵਿਚ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅੱਜ ਵੀ ਅਸਰ-ਦੇਹ ਹਨ।

ਦੱਸਣ ਵਾਲੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਖੂਬ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿਚੋਂ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਤਾਂ ਰੱਬ ਹੀ ਜਾਣੇ! ਨਗਰ-ਕੀਰਤਨਾਂ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਦੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਬਲਿਕ ਕੀ ਜਾਣੇ? ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਾਂ ਨਗਰ-ਕੀਰਤਨਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਦੂਜੇ-ਚੌਥੇ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨਾਂ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ-ਕਰੋੜਾਂ ਦਾ ਡੀਜ਼ਲ ਬਾਲਣ ਪਿੱਛੇ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ, ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ। ਉਪਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੋਲੇ ਤੱਕ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹਾਸੇ-ਹੀਣੀ ਹੋਂਦ ਤੱਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ-ਆਸ਼ੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਹਉਮੈ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਹਾਂ, ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੌਕਿਆਂ ‘ਤੇ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸਦ-ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਇਕ ਅਫਸਰ ਮਨ-ਮਸਤਕ ਦੀ ਅਲਾਹੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਹਿੰਸੇਦਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਰਧਾਲੂ-ਜਨ ਸਦਾ ਵਾਂਗ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਜ਼ਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਮੌਜੂਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ-ਪੂਰਨ ਤਾਤਨਾ: ਅੱਜ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਫ-ਸਪਸ਼ਟ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜਾਂ ਅਖੌਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਹ ਸਮਝੇ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ‘ਸਰਦਾਰੀ’ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਸਦੀਵੀ ਹੋ ਨਿਬੜੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਮਿਲੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖੇ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਹਸਤੀਆਂ ਜੋ ਫਲੈਕਸਾਂ ‘ਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਬਰੋਬਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ ਸਜਾਉਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ?

ਇਹ ਸ਼ਤਾਬਦੀਆਂ ‘ਸੇਵਾ ਬਿਨ ਮੇਵਾ’ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਮਨਾਉਣੀਆਂ ਸੋਭਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਪਣੀਆਂ ਤ੍ਰੇੜਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮਨੋ-ਸੰਵਾਦੀ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਕਵਿਤਾ – ‘ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤ੍ਰੇੜ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹਾਂ’

ਪੰਨੇ- 207 ਮੁੱਲ- 450 ਰੁਪਏ
ਨਵਯੁਗ ਪਬਲਿਸ਼ਰਜ਼, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਮਨੁੱਖੀ ਅੰਤਰ ਮਨ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਚਿੱਤਰ ਗੁਪਤ ਬਣ ਕੇ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ‘ਤੇ ਹਰ ਵਕਤ ਨਜ਼ਰ ਵੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਰੂਪੀ ਸੀਸ਼ੇ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਅੰਦਰ ਪਈਆਂ ਤ੍ਰੇੜਾਂ ਵੀ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਦਰੋਂ ਤਾਂ

ਨਿਰੰਜਣ ਬੋਰਾ
ਫੋਨ: 89682-82700

ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਤ੍ਰੇੜਿਆਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਤ੍ਰੇੜਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਅਵਤਾਰਜੀਤ ਉਰਫ਼ ਅਵੀ ਅਟਵਾਲ ਜਿਹੇ ਸੂਖਮ ਅਹਿਸਾਸੀ ਲੋਕ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤ੍ਰੇੜ ਲੱਭ ਰਿਹਾ’ ਦੇ ਪਾਠ ਦੌਰ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਅਨੁਭੂਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਤ੍ਰੇੜ ਲੱਭਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਲੱਭਦਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਜੁੜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਸਵੈ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵੀ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਆਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਸਾਬਤ-ਸਬੂਤੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀਆਂ ਤ੍ਰੇੜਾਂ ਵੀ ਲਭਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵੀ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਉਹ ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਜ਼ਰਖੇਜ਼ ਮਿੱਟੀ ‘ਚ ਜੰਮਿਆ ਪਲਿਆ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਾਇਰ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ

ਆਪਣੀ ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਚਿੱਤਰਗੁਪਤ ਵੀ ਆਪ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਲਣੀਆਂ ਦਾ ਗਵਾਹ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ-

ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਆਦਮੀ ਮੇਰੇ ਉੱਤੇ
ਹਰ ਵਕਤ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦਾ
ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੀ
ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸੀ
....ਤੇ ਸੀਸ਼ੇ ਨਾਲ
ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ
ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤ੍ਰੇੜ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਅੰਦਰ ਮਾਰੀ ਝਾਤ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਆਤਮਾ ਨਾਲ ਵੀ ਮਿਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ‘ਤੇ ਉਸਦੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਚੇਤਾ ਵੀ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਦਰਲੀ ਝਾਤ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਪਹਿਨਣ-ਹੰਡਾਉਣ ਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਰੰਗ ਤਮਾਸ਼ੇ ਵੇਖਣ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਸਗੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪਛਾਣ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਉਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਉਤਾਰਣਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਉਹ ਮਾਤ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਨਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਭਾਅ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਾਵਿ ਪੁਸਤਕਾਂ ‘ਮਿੱਟੀ ਕਰੇ ਸੰਵਾਦ’, ‘ਚਿੱਤਰ ਲੀਲਾ’, ‘ਕਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼’, ‘ਮੋਹੇ ਰੰਗ ਦੇ’, ‘ਤ੍ਰੇਸਰੇਣੁ’ ਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸੰਗਮ (ਸੰਪਾਦਿਤ) ਨੇ ਇਹ ਕਰਜ਼ ਕਿਸਤ ਦਰ ਕਿਸਤ ਚੁਕਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹੀ

ਦਿਨੀਂ ਉਸਦੀ ਬਹੁ ਚਰਚਿਤ ਹੋਈ ਪੁਸਤਕ ‘ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਤ੍ਰੇੜ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹਾਂ’ ਵੀ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਅ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਕਲਾ ਨਾਲ ਇਕਜੁਟਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ਉਹ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਦੀ

ਪਹਿਲੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਸੈਲਫੀ’ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰ ਮਨ ਦੀ ਸੈਲਫੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਉਸ ਅੰਦਰਲੀ ਕਾਵਿਕਤਾ ਉਸਦਾ ਹਲਫੀਆਂ ਬਿਆਨ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਭਾਵੇਂ ਅਵਤਾਰ ਉਸਦਾ ਸੀਰਸਕ
ਤੇ ਆਤਮਾ ਅਵੀ ਅਟਵਾਲ
ਜੀਤ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ-
ਉਸ ਦਾ ਹਮਸਾਇਆ

ਸੰਧੂਰੀ ਰੰਗ ਜਿਹਾ
ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ
ਜਿਉਂਦੀ ਮਿੱਟੀ ਮੰਗਦਾ
ਘਾਤਤਾ ਵਿਉਂਤਦਾ
ਕਲਾ ਮੰਗਦਾ

ਕਲਾ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਕਲਾ

ਅਵਤਾਰਜੀਤ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਬਾਹਰਮੁਖਤਾ ਤੇ ਅੰਤਰਮੁਖਤਾ ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ-ਦਵੰਦ ‘ਤੇ ਨਜ਼ਰਸ਼ਾਨੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਪਸਾਰ ਉਸ ਅੰਦਰਲੀ ਅੰਤਰਮੁਖਤਾ ਦਾ ਹੀ ਚਿੰਨ੍ਹਾਤਮਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਤਰੰਗਤ ਕਰਨ

ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਣੀ ਵਰਗੀਆਂ ਪਿਆਰ ਛੋਹਾਂ ਦੀ ਪੇੜ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਪਸਾਰ ਵਿਚੋਂ ਤਲਾਸ਼ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੇੜ ਉਸਨੂੰ ਧੁੰਧਲੀ ਪਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਜਗਿਆਸੂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਠਾਠਾ ਮਾਰਦਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਮਾਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰ ਹੋਈ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਅੰਦਰਲੇ ਜਲਤਰੰਗ’ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰੰਗਤ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

ਤਮਾਮ ਉਮਰ ਤਲਾਸ਼ਦਾ ਰਿਹਾ
ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਮਲੂਕ ਪੇੜਾਂ
ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਖਿੜਕੀ ਖੁਲ੍ਹੀ
ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤਾਂ ਮੇਰੇ
ਅੰਦਰ ਸੀ।

ਅਵਤਾਰਜੀਤ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਆਪਣੇ ਸਮਕਾਲ ਦੇ ਫਿਕਰਾਂ, ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮੋਹ-ਮੁਹੱਬਤੀ ਰਹਿਤਲ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੇ ਮਕਾਨਕੀ ਰਹਿਤਲ ਵੱਲ ਵੱਡੀਆਂ ਪੁਲਾਘਾਂ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਨਿਗਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਵਰਤਾਰੇ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਘੁੱਗ ਵਸਦਾ ਪਿੰਡ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਦਫ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਾਸੀ ਬਣ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਨਾਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਟੁੱਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ ‘ਤੇ)

ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖੋਅ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੋਤੇ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਕਹਾਣੀ

20 ਅਗਸਤ 1985 ਨੂੰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਯੂਨਾਈਟਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਮੈਨੂੰ ਯੂ.ਐਨ.ਆਈ. ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੋਸਤ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਦਾ ਟੈਲੀਫੋਨ ਆਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਪੁਲੀਸ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਬਾਬਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਸਕੱਤਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

ਇਹ ਗੱਲ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦਾ ਕਤਲ ਸਿੱਖ ਖਾਤਕੂਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਸ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ

ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ
ਫੋਨ: 98789-50565

ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਦਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਆਖਰ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੀ ਜਾਨ ਦਾ ਖੋਅ ਬਣਿਆ 'ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤਾ' ਕੀ ਸੀ? ਕਿਵੇਂ ਨੇਪਰੇ ਚੜਿਆ? ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

1984 ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ 1983 ਵਿਚ ਫੂਲਾਂ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਕ ਸਫਲ ਰਣਨੀਤੀਕਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਭੱਲ ਬਣਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਸਮਝੌਤੇ ਲਈ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਹੋਏ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ ਭੰਗ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਉਤੇ ਲਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਹਟਾਈ ਗਈ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਲਾਹ ਉਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ 23 ਮਾਰਚ 1985 ਨੂੰ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਆਏ, ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਪੇ-ਤੁਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਅੰਨ ਵਿਚ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1985 ਨੂੰ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੱਦੇ ਉਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਾਮ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹੈਗਡੇ, ਐਨ.ਟੀ. ਰਾਮਾ ਰਾਓ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਮਾਧਵ ਰੈਡੀ ਅਤੇ ਸਿਕਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਨ.ਆਰ. ਭੰਡਾਰੀ ਵਰਗੇ ਕੌਮੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ। ਐਨ.ਆਰ. ਭੰਡਾਰੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਬਣਾਈ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਦੋ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਦੋ ਜੂਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀਂ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਿਸਕ ਤੌਰ ਉਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਵਾਈ। ਇਸ ਸੱਦੇ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ 5 ਜੁਲਾਈ 1985 ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਈ, ਜਿਸ

ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਧਪੁਰ ਦੇ ਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਬੈਰਕਾਂ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਧਰਮੀ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੱਲਬਾਤ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਨ। ਅਖੀਰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਵਲੋਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੀ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20 ਜੁਲਾਈ 1985 ਨੂੰ ਮੌਤ ਮੰਡੀ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੂੰ ਵਿਖਾਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਆਓ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਸਲੇ ਵਿਚਾਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਖੜੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਦਿਉ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡਾ ਇਕ ਵੀ ਬੰਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਮੈਂ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।'

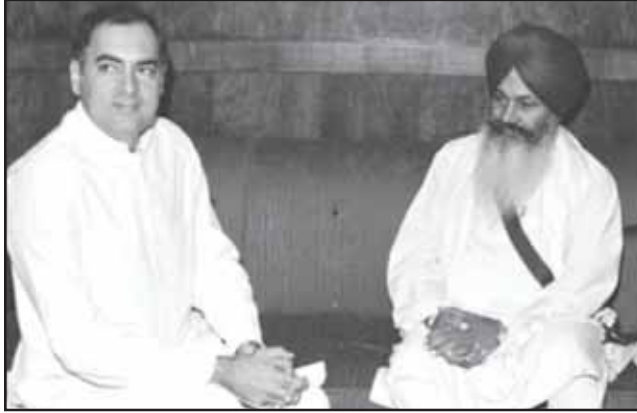
ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 23 ਜੁਲਾਈ 1985 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ 5 ਸੈਕਟਰ ਵਿਚਲੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਲਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਬਾਦਲ, ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਡੀਕ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਨੇ ਸਰਸਰੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੇ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤਾਂ ਲਾਉਣੀ ਹੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋ. ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਤੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੈਨੂੰ ਨਾ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੂਝ ਹੈ।' ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਦਮਾਜਰਾ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦੋਂ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਿਹੜਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵਾਂਗ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਾਈਲ ਵਿਚੋਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਖਰਤਾ ਕੱਢ ਕੇ ਪੜ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਖਰਤਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ-ਲੋਗੋਵਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਸ ਖਰਤੇ ਦੀ ਇਕੱਲੀ-ਇਕੱਲੀ ਮੱਦ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ 26 ਜਨਵਰੀ 1986 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੱਦ ਉਤੇ ਕਿੱਤੂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ 26 ਸੈਕਟਰ ਅਤੇ ਮਨੀਮਾਜਰੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜੰਗਲ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਨਾ ਜਾਣ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਹਕੀਕੀ ਫੈਡਰਲ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਮੁਦੱਈ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਜੋਂ ਭੰਡ ਕੇ ਉਸ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਬਹੁਮੱਤ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸਰਕਾਰ ਜੇ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਸਕਦੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਿਆ, 'ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਟਾਈਪ ਰਾਈਟਰ ਤੇ

ਟਾਈਪਿਸਟ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਜਾਓ।' ਮੀਟਿੰਗ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇਸਾਂਝ ਦੇ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਦੇਸਾਂਝ ਪਿੰਡ ਚਲੇ ਗਏ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਘੁੰਮਦੇ-ਘੁੰਮਾਉਂਦੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ।

ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ 6.10 ਵਜੇ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਕ ਖਬਰਾਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਰੇਡੀਓ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਖਬਰ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਕੱਲ 25 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 9 ਵਜੇ

ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ। ਅਜੇ ਇਹ ਖਬਰਾਂ ਚੱਲ ਹੀ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਏਲਚੀ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਨੂੰ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖਿਆ ਇਕ ਲਾਈਨ ਦਾ ਰੁੱਕਾ ਦੇ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਲ ਸਵੇਰੇ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਗਏ ਕਿ ਹੁਣ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਰੁਕਣਾ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ।

ਦਰਅਸਲ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚੋਂ ਤੋਰ ਕੇ ਜਦੋਂ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ 27 ਸੈਕਟਰ ਸਥਿਤ ਘਰ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਥੇ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਮਨਾਇਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲੈਣ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਥੋਂ ਆ ਕੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ' ਦੇ ਖਰਤੇ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਛੋਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਇਸ ਖਰਤੇ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਚਲੇ ਗਏ।

24 ਜੁਲਾਈ 1985 ਨੂੰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦਰਮਿਆਨ ਸਮਝੌਤਾ ਸਹੀਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਖਾਤਕੂਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਾਲੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਥ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਮੁਕੰਮਲ ਗਦਾਰੀ' ਕਹਿ ਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਵਲੋਂ 26 ਜੁਲਾਈ 1985 ਨੂੰ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ

40ਵੀਂ ਬਰਸੀ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖਣ ਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਕਿਉਂ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਨਾਲਾ ਤੇ ਬਲਵੰਤ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸੋਧ ਲੈਣ ਲਈ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਕੇ ਸੰਗਰੂਰ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਲਿਆਏ ਗਏ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਧਾਰਣ ਵਰਕਰ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਟੌਹੜਾ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਤਲਖ਼ਕਲਾਮੀ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਬਹੁਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲਾ ਅਕਾਲੀ ਜਥੇ ਦੀ 30 ਜੁਲਾਈ 1985 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਪਤਾ ਜਦੋਂ ਖਾਤਕੂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਰਾਹੀਂ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕ ਲਿਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਭਾਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ ਨਾਲ ਸੰਤ

ਲੋਗੋਵਾਲ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 'ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਤਿੰਨ ਗਦਾਰ-ਬਰਨਾਲਾ, ਬਲਵੰਤ ਤੇ ਲੋਗੋਵਾਲ' ਵਰਗੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਗਏ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਅ ਹੋਇਆ, ਡਾਂਗਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਗੋਲੀਆਂ ਵੀ ਚੱਲੀਆਂ। ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਬੇਤੁੱਟੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਯੂਨਾਈਟਡ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦਰਜਨਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ. ਵਾਲੇ ਮੈਨੂੰ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਕ ਟਰੱਕ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਕਾਨੀ ਦੇ ਕੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਿਵਾਸ ਵਿਚ ਵੜ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪਬਲੀਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੰਦਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫ਼ੋਨ ਰੁਮ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਬਾਹਰੋਂ ਤਾਲਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਮੀਂ ਉਦੋਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਨੰਡ-ਨੰਡਾਉਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੋਗੋਵਾਲ ਦੇ 20 ਅਗਸਤ 1985 ਨੂੰ ਹੋਏ ਕਤਲ ਸਬੰਧੀ ਮੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖੁੜਕ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਖਾਤਕੂਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤ ਲੋਗੋਵਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗੁੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀਆਂ ਵਿਉਂਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਉਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸਤਲੁਜ-ਜਮਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਾਏ ਗਏ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਬੰਦੇ ਕੈਦ ਹੋਏ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਉਸੇ ਨਹਿਰ ਨੂੰ 15 ਅਗਸਤ 1986 ਤੱਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਵਾਅਦਾ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ 'ਧਰਮੀ ਫੌਜੀਆਂ' ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਗਧੀਗੋੜ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਵਿਆਂ ਉਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਡਾਹੁਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦਾ ਬਾਕੀ)

ਮਾਨਵੀ ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਸ਼ੂ ਬਿਰਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਨੌਤੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਵੀ ਸਭਿਅਤਾ ਉਸ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਪੂੰਜੀਵਾਦੀ ਵਿਸ਼ਵੀ ਬਜ਼ਾਰ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸਿੱਧਾ ਉਸ ਵੱਲ ਹੈ:

ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਸੇ ਭੁੱਲ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ
ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਿਚ ਸੁਮਾਰ
ਜਾਗ ਪਿਆ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਜੰਗਲ
ਤੇ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸਭਿਅਤਾ ਉਸ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰ ਖੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ।

ਅਵਤਾਰਜੀਤ ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਅਰਧ ਮਹਾਂ ਨਗਰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਹਨ 'ਚ

ਬਸਤੀਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦਰਦਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ:

ਜਦੋਂ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪਾਤ
ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਝ ਕੇ ਮਸ਼ੀਨ
ਤਾਂ ਉਸਦੇ
ਕਰਜ਼ਾਈਆਂ ਔਖਾਂ
ਬੱਲੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਮੂੰਹ ਕਸੀਰ
ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਅਪਾਹਜ ਕਰਦੇ।

ਅਵਤਾਰਜੀਤ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਹੀ ਰੰਗ ਸਮੋਏ ਹਨ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸਵੈ ਕਥਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਖੰਡਿਤ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰ-ਬੱਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਵਾਸ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ਧਰਮ ਭਾਸ਼ਾ, ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਹੱਦਾਂ-

ਸਰੋਹਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖ-ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰਮੁਖੀ ਸੁਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਵਿਚ ਬੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਵੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕੁਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਸਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੋਰਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਸਬੰਧਤ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਵਬੋਧ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮੇਂ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਕਵਿਤਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਗਲਪ ਦੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿਚਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ-ਪਾਉ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵਡਿਆਉਣਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਸ ਗਿਰਾਈ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕ ਹਾਂ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪਾਠ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਲੋਕ

ਮੈਂ ਬਸ ਕੰਮ ਲੱਭਦੀ ਹਾਂ ਵਾਣੀ ਕਪੂਰ

ਸਮਾਰਟ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਚੰਗਾ ਕੰਟੈਂਟ ਦਿਓ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ, ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਿਨੇਮਾ। ਉਹ ਦਿਨ ਚਲੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸਿਤਾਰੇ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਫਿਲਮ ਚੱਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਸ਼ਕ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਜਾਣ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਨੇ ਉਹ ਪਿਆਰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਮਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੌਰ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਸੱਚੇ ਮੈਗਸਟਾਰ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਹੋਵੋ

ਵਾਣੀ ਅਜਿਹੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਦਾਅ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਹੋਣ। ਕੀ ਡਿਜੀਟਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਾਣੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, 'ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਜਾਂ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆ ਜਾਣ। ਇਥੇ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਬਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਮਿਲੇ। ਬੀਏਟਰ ਵਿਚ ਬਜਟ ਕਾਫੀ ਵੱਡਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਬਾਕਸ ਆ ਫਿਸ ਨੰਬਰ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਿਨੇਮਾ ਵੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੰਟੈਂਟ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚੱਲਦੀ ਹਾਂ, ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੰਮ ਚੰਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਭਿਨੇਤਾ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਬਸ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਕ ਵੱਡੇ ਮੈਦਾਨ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਡਿਜੀਟਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਲਈ ਉਤਸ਼ੁਕ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਇਸ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਈ ਹਾਂ ਜੋ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਠਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਪਾਤਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਤੁਸੀਂ ਦਿਖਾਵਟੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਜਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਬਣਨ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ।

ਕਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੁਣ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਵਾਣੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਵੀ ਡਿਜੀਟਲ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਰਾਹ ਫੜੀ ਹੈ। ਵਾਣੀ ਨੇ ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ 'ਮੰਡਲਾ ਮਰਡਰ' ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਕਈ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਚੰਗੇ ਤੇ ਮਾੜੇ ਕੰਟੈਂਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿਸ

ਸਿਨੇਮਾ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਕੰਟੈਂਟ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਬਹਿਸ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਣੀ ਕਪੂਰ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ

ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, 'ਅੱਜ ਕਹਾਣੀ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵੱਡਾ ਸਟਾਰ ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਲੋਕ ਫਿਲਮਾਂ ਵੇਖਣ ਜਾਣ। ਹੁਣ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਗਲਾ ਵੱਡਾ ਸਟਾਰ ਕੌਣ ਬਣ ਜਾਵੇ ! ਹੁਣ ਪੁਰਾਣਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਦਰਸ਼ਕ

ਦਿਸ਼ਾ ਪਟਾਨੀ

ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਦਿਸ਼ਾ ਪਟਾਨੀ

ਦਿਸ਼ਾ ਪਟਾਨੀ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਸਟਾਈਲਿਸ਼ ਅਤੇ ਗੈਲਮਰਸ ਮਹਿਲਾ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵੈਸਟਰਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਟੈਡੀਬੋਲ, ਦਿਸ਼ਾ ਪਟਾਨੀ ਹਰ ਦਿੱਖ ਵਿਚ ਕਹਿਰ ਢਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਸ਼ਾ ਆਪਣੀ ਫਿਟਨੈੱਸ, ਡਾਂਸ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਈ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. 2025 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦਿਸ਼ਾ ਪਟਾਨੀ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਛਾ ਗਈ ਹੈ। ਦਿਸ਼ਾ ਦੀ ਦਿੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮ 'ਐਮ. ਐਸ. ਧੋਨੀ : ਦ ਅਨਟੋਲਡ ਸਟੋਰੀ' ਤੋਂ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਹ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਸ਼ਾ ਨੇ 'ਬਾਗੀ-2', 'ਭਾਰਤ', 'ਮਲੰਗ', 'ਰਾਧੇ', 'ਏਕ ਵਿਲੇਨ ਰਿਟਰਨਜ਼', 'ਯੋਧਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਦਿਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ 'ਵੈਲਕਮ ਟੂ ਦ ਜੰਗਲ' ਇਸ ਸਾਲ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸਿਤਾਰੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ।

ਦਿਸ਼ਾ ਪਟਾਨੀ ਆਸਕਰ ਜੇਤੂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਕੇਵਿਨ ਸਪੇਸੀ ਦੀ ਸੁਪਰਨੈਚਰਲ ਐਕਸ਼ਨ-ਥੈਲਰ ਫਿਲਮ 'ਹੋਲੀਗਰਡਸ' ਰਾਹੀਂ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਧਮਾਕੇਦਾਰ ਦਾਖਲਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਜ਼ਰੀਏ ਕੇਵਿਨ ਸਪੇਸੀ 20 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਦਿਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਡਾਲਡ ਲੰਡਨ, ਟਾਈਰੀਜ਼ ਗਿਬਸਨ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਯਨਾ ਹਿਲਡੇਬ੍ਰਾਂਡ ਵਰਗੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੈਲੀਬ੍ਰਿਟੀਜ਼

ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਕਪਲ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਜੇਕਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਟਾਈਗਰ ਨੇੜੇ ਆ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਤੌੜ-ਵਿਛੋੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਿਸ਼ਾ ਨੇ ਟਾਈਗਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਦਿਸ਼ਾ ਪਟਾਨੀ ਦਾ ਨਾਂ ਟਾਈਗਰ ਸ਼ਰਾਫ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

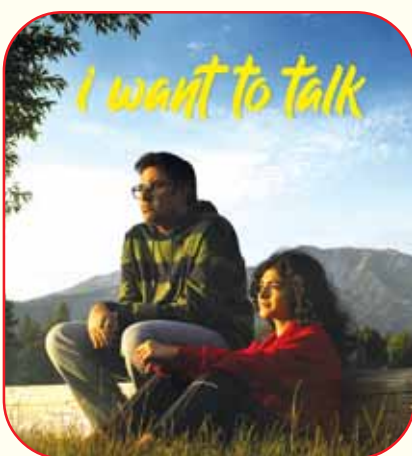

ਪਾਰਥ ਰਾਮਬਾਨ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਕਰੀਬ ਇਕ ਸਾਲ ਤੱਕ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਡੇਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵੱਖ ਹੋਏ ਸਨ। ਟਾਈਗਰ ਨਾਲ ਕਬਿਤ ਤੌੜ-ਵਿਛੋੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਸ਼ਾ ਦਾ ਨਾਂ ਅਲੈਗਜੈਂਡਰ ਅਲੈਕਸ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਅਲੈਗਜੈਂਡਰ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਖ਼ਬਰਾਂ ਮਹਿਜ਼ ਅਫਵਾਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ।

ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪਿਤਾ ਖੁਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਦਾਕਾਰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਮੈਲਬੋਰਨ ਫਿਲਮ ਫੈਸਟੀਵਲ ਆਫ਼ (ਆਈਐੱਫਐੱਫਐੱਮ) ਵਿੱਚ 'ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਦਾਕਾਰ' ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੱਚਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੌਰਵ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੱਚਨ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਆਈ ਵਾਂਟ ਟੂ ਟਾਕ' ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਲਈ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜੋ 24 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਬਲੌਗ 'ਤੇ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬੱਚਨ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਨੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਟਰਾਫੀ ਫੜੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਇੱਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਕਵਰ ਪੇਜ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਕਾਰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, 'ਪੂਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਪਿਤਾ। ਅਭਿਸ਼ੇਕ, ਤੁਸੀਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਗੌਰਵ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ

ਦਾਦਾ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹੋ। ਅਮਿਤਾਭ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਸ ਮਜ਼ਾਕ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੇਲੇ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਅਤੇ ਤਾਲੀਆਂ ਨੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ ਵਿਚ ਪਾਰਕਿੰਗ ਅਤੇ ਸੈਲਫ ਸਟੋਰੇਜ

Indianapolis, IN

Yard Address: 10318 Pendleton Pike, Indianapolis, IN 46236

Semiyard

Parking & Self-Storage Available

Download Semiyard App & Book

916 755 0085

Mobile & Text:

916 610 0033

SCAN ME !

Install via
App Store

Install via
Google Play

24/7 Access & Support

PARK MONTHLY!

\$ 125

\$ 125

\$ 125

\$ 125

\$ 200

Reliable

Trucks & Trailer Repair Shop

7401 Brookville Road Indianapolis, IN 46239

- * Truck & Trailer Alignment
- * Truck Oil Change
- * Truck & Trailer Brakes
- * Shock and Chambers
- * Drive Lines & AC Work
- * Tire Change, Repair, & Balance
- * Reefer Oil Change

- * DPF Work * Nox Sensor
- * Truck & Trailer Bushings
- * Air Compressor * Air Dryer
- * Radiator Change

ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ, ਟਰੱਕ ਆਇਲ ਬਦਲਣ, ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਬਰੇਕਾਂ, ਟਾਇਰ ਬਦਲਣ, ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ, ਰੀਫਰ ਆਇਲ ਬਦਲਣ, ਏਅਰ ਡਰਾਈਰ, ਰੇਡੀਏਟਰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

Gurbaksh S Randhawa: 317-800-2976

Sam Bhullar: 317-995-2020